

„KACAGÓ” NAPIKÖZI OTTHONOS ÓVODA
ÉS FŐZŐKONYHA
ZALAHALÁP

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Intézmény OM azonosítója: 036943	Készítette: „Kacagó” Napközi Otthonos Óvoda nevelőtestülete Felülvizsgálta: „Kacagó” Napközi Otthonos Óvoda és Főzőkonyha nevelőtestülete
Legitimációs eljárás	
...../2025 határozatszámom Elfogadta: Nevelőtestület nevelőtestület képviselője	Szülői szervezet megismerte, jóváhagyta: Szülői szervezet képviselője
.....határozatszámom jóváhagyta: Csom Istvánné igazgató 	
Fenntartó jóváhagyta számú határozatával Igaz Sándor Társulási elnök Dr. Benkő Réka Zsófia jegyző	
Hatályos: 2025. szeptember 1-től	Jellege: Nyilvános
Ph.	

JOGI STÁTUS

Intézmény neve : „KACAGÓ” Napközi Otthonos Óvoda és Főzőkonyha
Címe: 8308 Zalahaláp, Ady Endre u.1.

OM azonosító: 036943

Telefonszám: 06/30/ 678 2988

Program címe: Pedagógiai Program

Alapítás éve : 1968. szeptember 1.

Alapító Okiratának száma: 2/1355-1/2016.

Óvoda alapítója : Községi Tanács Zalahaláp

Az óvoda fenntartó szerve: Zalahaláp, Sáska Községek Önkormányzatainak
Óvoda, - és Főzőkonyha Fenntartó Társulás
Társulási Tanácsa
Címe: 8308 Zalahaláp, Petőfi tér 4.
Telefonszám :06 30/219-2975

Az óvoda felügyeleti szerve: Zalahaláp - Sáska Települési Önkormányzatok
Képviselőtestületei

Törvényeségi felügyeletét : Zalahaláp - Sáska Települések
Önkormányzatainak jegyzői végzik

Szakmai felügyeletet: A különböző jogszabályokban megjelölt ágazati
minisztériumok és szervek látják el.

Ellátandó tevékenysége: Óvodai nevelés, ellátás szakmai működtetési feladatai

Az intézmény általános adatai:

Székhely: 8308 Zalahaláp, Ady Endre utca 1.

Elérhetőség: 30/678-2988

ovodavezeto@zalahalap.hu

Csoportok száma: 3

Férőhelyek száma: 70 fő

Nyitva tartás: 6,30-17,00 óra

Szakágazat: 851 020

Szakfeladat száma:

	Kormányzati funkciósám			Kormányzati funkció megnevezése
1.	091110			Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
2.	091120			Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
3.	096015			Gyermekétkeztetés köznevelési intézményben
4.	096025			Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben
5.	091140			Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
6.	013360			Más szerv részére végzett pénzügyi-gazdálkodási, üzemeltetési, egyéb szolgáltatások
7.	107051			Szociális étkeztetés

Az óvoda jogállása: önálló jogi személy

Gazdálkodása : önállóan működő költségvetési szerv

Egyéb jogi személyek: Óvodásokért Alapítvány (1996. február 1.)

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK	4
TÖRVÉNYI HÁTTÉR.....	6
I. BEVEZETŐ	7
II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	8
II. 1. Nevelőtestületünk hitvallása	8
II. 2. Gyermekképünk	8
II. 3. Óvodánk sajátosságai	8
II. 3.1. Az óvodánk természeti környezetének bemutatása	8
II. 3.2. Szociális környezetünk	9
II. 3.3. Óvodaképünk	9
II. 4. Az óvodai nevelőmunkánk sajátosságai	11
II. 5. Óvodánk szerkezetének bemutatása	14
III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	14
III. 1. Az óvodai nevelés általános feladatai	14
III. 1.1. Az egészséges életmód alakítása – egészségfejlesztési program	14
III. 1.1.1. Az óvodai nevelés feladatai	15
III. 1.1.2. Az egészségfejlesztés területei	15
III. 1.1.2.1. Egészséges táplálkozás	15
III. 1.1.2.2. Mindennapos mozgás	17
III. 1.1.2.3. Testi, lelki, mentális egészség fejlesztése	18
III. 1.1.2.4. A bántalmazás, az erőszak megelőzése	19
III. 1.1.2.5. A baleset- megelőzés és elsősegélynyújtás	20
III. 1.1.2.6. Személyi higiéné	22
III. 1.1.2.7. A környezettudatos magatartás és viselkedés szokás- és -normarendszerének kialakítása	24
III. 1.2. Az érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása	25
III. 1.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	28
IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	30
IV. 1. Személyi feltételek	31
IV. 2. Tárgyi feltételek	32
IV. 3. Az óvodai élet megszervezése	32
IV. 4. Az óvoda kapcsolatai	34
V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK FELADATAI	35
V. 1. Játék	35
V. 2. Vers, mese	39
V. 3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	41

V. 4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	44
V. 5. Mindennapos mozgás.....	46
V. 6. Külső világ tevékeny megismerésére nevelés	48
V. 7. Munka jellegű tevékenységek	51
V. 8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	53
V. 9. Mérés – értékelés	55
V. 10. Tehetséggondozás	56
 VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	57
 VII. GYERMEKVÉDELEM	58
 VIII. INTEGRÁCIÓ	60
 IRODALOMJEGYZÉK	63
 SZÓMAGYARÁZAT	65
 LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	67

TÖRVÉNYI HÁTTÉR

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási **A kormány 363/2012. (XII. 17.) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról**
- intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 1997. évi XXXI. törvény A gyermekek védelméről és jogairól a gyámügyi igazgatásról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/1998 (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 17/2013 (III. 1) EMMI rendelet a nemzetiségi óvodai nevelés irányelveiről
- 137/1996./VIII.28./ Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról
- 51/2004. (III.23.) Korm. rendelete Az óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló 137/1996. (VII.28.) Korm. rendelet módosításáról
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet
- 326/2013. (VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 26/1997. (XII.3.) MM rendelet az iskolai egészségügyi ellátásról
- 277/1997. (IX.3.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 2023. évi CXC. törvény a pedagógusok új életpályájáról

I. BEVEZETŐ

Intézményünk Pedagógiai Programja az Óvodai nevelés országos alapprogramjával harmonizálva a helyi lehetőségek és szükségletek figyelembe vételével határozza meg az óvodánkban folyó nevelőmunka feladatait, innovatív pedagógiai törekvéseit, alapelveit, törekszik a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására.

Óvodánk programjának megírásakor, valamint jelenlegi módosításakor is alapvetőnek tartottuk az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítését, az egyenlő hozzáférés biztosítását.

Maximálisan figyelembe vettük, hogy a gyermeket - mint fejlődő személyiséget

- szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. Szem előtt tartottuk, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, nevelésükben az óvoda kiegészítő szerepet tölt be. Követtük a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelveit, a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekről való fokozott gondoskodás szükségességét.

Pedagógiai programunkban továbbra is a gyermekek alapvető, mindent megismerő tevékenységére, a játékra és mozgásra építettünk, mely együttes örömmé, együtt gondolkodássá, párbeszéddé alakul számunkra.

Nevelőtevékenységünk során úgy közvetítjük kultúránkat, hogy annak elemei gyermeki világképük részévé váljanak, s általa érzelmileg, értelmileg, erkölcsileg és szociálisan is gazdagodjanak, képességeik egyéni ütemben bontakozhassanak ki. Törekvésünk, hogy felelősséggel vezessük át a gyermekeket az óvodából az iskola küszöbéig úgy, hogy az új feladatokra felkészüljenek, az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges személyiségvonásokkal rendelkezzenek, s eközben boldog gyermekkorukat is megőrizhessék.

Az óvodában eltöltött évek során olyan alapokat szeretnénk gyermekeink számára biztosítani, amelyre építhetnek, amelyek által képesek lesznek eligazodni további életszakaszaikban.

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

II.1. Nevelőtestületünk hitvallása

*„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét,
szaporítja tapasztalatait. Ő azt hiszi csak játszik.
De mi már tudjuk mire megy a játék.
Arra, hogy e világban otthonosan mozgó,
Eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle.”*

/ Varga Domokos/

II.2. Gyermekképünk

A gyermek mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre, akinek fejlődését genetikai adottságok, **az érés sajátos törvényszerűségei a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.**

A gyermekeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

Személyisége kibontakozásában az őt körülvevő személyi, tárgyi és természeti környezet szerepe a meghatározó. Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, inkluzív, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést és, **hogyan önmagához képest fejlődjön.** Tudatosan kerüljük a nemi sztereotípiák erősítését, elősegítjük a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását.

Óvodánkban boldog gyermekéveket szeretnénk biztosítani gyermekeinknek, akik naponta nyitott szívvel, örömmel jönnek hozzánk.

A családokkal együttműködve, a nevelési tevékenységüket kiegészítve és segítve olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik közül legtöbbször az óvodáskor végére készen állnak az iskolai tanulás megkezdésére. Aktívak, érdeklődőek, szívesen tevékenykednek, választékosan beszélnek anyanyelvüket, gondolataikat világosan fejezik ki.

II.3. Óvodánk sajátosságai

II.3.1. Az óvoda természeti környezetének bemutatása

Településünk a Haláp hegy lábánál helyezkedik el, a Tapolcai-medence szélén. Környezetünk bővelkedik bővizű forrásokban, amelyek 150-200 éves fákat is táplálnak vizükkel. Ősparkunk természetvédelmi területté nyilvánított, ritkaságszámba menő fákkal (mamut fenyő, platánok, gesztenyék, fűzek), melyeket az 1800-as években ültettek. Több csodás fa sajnos az évszázadok alatt tönkre ment, kivágásra került, de helyükre nemes, értékes, fiatal csemeték kerültek beültetésre, melyek az évek múltával szemet gyönyörködtető látványt nyújtanak majd számunkra és a településre látogatók számára.

Zárt falu a miénk, kertes házsorokkal, parkokkal. Óvodánk 1968. szeptemberében a falu központjában kapott helyet a volt Prónay kastély épületében, az őspark szomszédságában. Harmincegy év után a Települési Önkormányzat által önerőből felújított, volt kis iskola épületébe költözött. 2006-ban önkormányzati pályázat eredményeként került sor az óvoda felújítására és bővítésére. Intézményünk ezáltal megfelel a törvényi előírásoknak.

2022-ben udvarunkat jelentősen bővítették, s ezzel párhuzamosan ugyancsak fenntartói pályázat útján jelentős beruházásból játszóparkunk is megújult és igényes, a gyermekeink mozgásigényét sokoldalúan kielégítő mozgásfejlesztő játékeszközök kerültek telepítésre.

II.3.2. Szociális környezetünk

Óvodánk sajátos arculatának megtervezésekor óvodásaink szociokulturális környezetének megismeréséből indultunk ki.

Kölcsönösen lehetőséget adunk a családokkal egymás megismerésére (óvoda nyitottsága). Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait az együttműködés során, érvényesítjük az intervenció (beavatkozási) gyakorlatot.

Óvodánkba Zalahalápról, annak belterületéről Kolóniából, Szőlőhegyről, Ódörögdről, Újdörögdről, ezenkívül Sáskáról és Tapolcáról járnak gyerekek.

Etnikai, nemzetiségi igény nem állandó óvodánkban.

II.3.3. Óvodaképünk

Óvodánk a közigazgatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője. A gyermekek 2,5-3 éves korától az iskolába lépésig biztosítjuk fejlődésük és nevelésük optimális feltételeit. Óvodánk funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció. Közvetetten segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. **Pedagógiai tevékenységrendszerünk, személyi és tárgyi környezetünk** segíti gyermekeink környezettudatos magatartásának kialakulását.

Óvodai nevelésünk célja óvodásaink sokoldalú, harmonikus fejlődésének, személyiségük kibontakoztatásának elősegítése, az életkori és egyéni

sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a különleges gondozást igénylő gyermekek ellátását is).

Óvodai nevelésünkben alapelvnek tekintjük, hogy a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezze; nevelésünk tegye lehetővé a gyermeki személyiségfejlődést, a gyermekek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását; az alkalmazott pedagógiai intézkedések mindig a gyermek személyiségéhez igazodjanak.

Nevelésünk - alapelveink megvalósítása érdekében – gondoskodik a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről. Biztosítjuk a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakítását, különböző tevékenységeket, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető szabad játékot. Ezeken a tevékenységeken keresztül közvetítjük a gyermekek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakat, gondoskodunk a gyermekek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi környezetről.

Amennyiben óvodánkban igény jelentkezik a **nemzetiségi gyermekek** óvodai nevelésére, biztosítjuk az önazonosság megőrzését, erősítését, **a nemzeti hagyományok átörökítését, a nemzeti identitás erősítését**, a nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Felmerülő igény esetén a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében is biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Olyan óvodát teremtünk gyermekeinknek, amelyben jól érzik magukat, s ezzel együtt az óvodáskor végére alkalmassá válnak - a saját fejlettségük szerinti - iskolai élet megkezdésére.

Olyan szokás- és szabályrendszert helyezünk előtérbe, melyek a gyermekek számára természetesek, melyeket szívesen végeznek, amelyekre alapozni lehet a készségfejlesztést. Ennek megfelelően a játékot, mint a gyermekek alapvető tevékenységét, mint a nevelés legfőbb eszközét, kiemelten kezeljük. Együttélő, derűs, szeretetteljes légkört biztosítunk, melyben szabadon mozoghat, gondoskodás, szeretet veszi körül.

Az óvodakép kialakításában fontos helyet foglalnak el az óvodapedagógusaink. Formálják a gyermekek játszó kedvét, jó közérzetét, magatartását. Meghatározó az óvodapedagógusok és a gyermekek közötti jó kapcsolat, ugyanakkor fontos a felnőttek munkakapcsolata is. Megnyugvást, biztonságot, derűt kell árasztanunk a gyermekek között a beszédkapcsolattal, kommunikációval, egymás értékeinek tiszteletben tartásával. A felnőttek beszédét, viselkedését a gyermek beépíti kapcsolatrendszerébe. Helyi óvodai programunk a játékra alapozó komplex képességfejlesztést választotta a legcélravezetőbb nevelési eljárásnak.

A napi nevelőmunkában hangsúlyt kívánunk adni az anyanyelvi nevelésnek, a népi hagyományokkal, népi kultúrával való ismerkedésnek. Hagyományörző tevékenységünk kiterjed óvodánk tevékenységrendszerére, a naptári évhez fűződő népszokások ápolása hangsúlyosabbá, élménytelibbé teszi a jeles napok

várását, az ünnepeket. Ezek a feladatok beépülnek rendszerünkbe, a gyermekek tevékenységébe.

A környezet szeretetére és védelmére való nevelés napi nevelőmunkánk szerves része.

Óvodánk helyi sajátosságainak alakításához folyamatosan felmérjük a szülők igényét, véleményét. Az igények összesítésekor kristályosodtak ki a kiemelésre érdemes tennivalóink, így többek között:

- Amennyiben a szülőnek szüksége van rá, igazán indokolt esetben (munkalehetőség, költözés, családi problémák) év közben is, felvesszük a gyermeket az óvodába.
- Fejlesztjük ill. koordináljuk az otthon már kialakult, vagy kialakulóban lévő jó szokásokat, biztosítjuk a gyermekek komfortérzetét.
- Óvodánk nyitottságával biztosítjuk a szülők számára a betekintés lehetőségét.
- Lehetőséget adunk az anyás beszoktatásra.
- Szükség esetén közvetítő szerepet töltünk be a családok és a speciális szolgáltatást nyújtó intézmények között.
- Kapcsolatot kersünk a gyerekek nagyszüleivel, dédszüleivel, az idősebb nemzedékkel, lehetőség szerink őket is bevonjuk az óvoda életébe. Az idősek szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére nevelünk.

A gyerekek és szülők kívánságát és elégedettségét mérlegelve, a gyermekek érdekeit figyelembe véve alakítjuk óvodánk életét, melyhez az itt dolgozók hivatásszeretete, a gyerekek és szülők tisztelete, egymás értékeinek megbecsülése társul.

II.4. Óvodai nevelőmunkánk sajátosságai

A játékot, mint az alapvető és legfőbb nevelési eszközt kiemelten kezeljük. A szokásokat és szabályokat, helyes magatartási formákat helyes mintaadással alakítjuk.

Óvodai nevelésünk során kiemelten kezeljük a következő nevelési területeket:

- anyanyelvi nevelésre való fokozott figyelem,
- településünk természeti környezetének megismerésére, szeretetére és védelmére nevelés,
- néphagyományőrző tevékenységek megismertetése és ápolása,
- a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű gyermekek inkluzív nevelése,
- széles körű természetes és természetben végzett mozgáslehetőségek biztosítása, gyakorlása,
- kulturált magatartás- és viselkedéskultúra elsajátíttatása a kulturált társas élet megalapozásához.

- Anyanyelvi nevelésre való fokozott figyelem

Az óvodába kerülő gyermekek többsége rendelkezik az anyanyelv használatának bizonyos fokával, melyet többnyire utánzással sajátított el közvetlen környezetétől, az anyától, a családtól. Az egészséges gyermekek számára a beszéd könnyen elsajátítható. A szocializáció folyamatában a beszéd a gyermek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének legfőbb eszköze. Beszélő környezet biztosítása által erősödik biztonságérzetük, növekszik tájékozottságuk, gazdagodnak ismereteik, kapcsolataik; fejlődik beszédkésztségük, anyanyelvi kultúrájuk. Fontos tehát az anyanyelv állandó középpontba helyezése beszéddel, a metakommunikáció összes eszközével, mesével, a kiemelten kezelt bábozással, dramatizálással.

Nagy hangsúlyt helyezünk az óvodapedagógusok és az óvodában dolgozó összes felnőtt beszédpéldájára.

- Településünk természeti környezetének megismerésére, környezetünk szeretetére és védelmére nevelés

Óvodásaink természeti környezetük alapján az átlagosnál előnyösebb helyzetben vannak a falusi óvoda révén, hiszen közvetlen tapasztalatokat gyűjthetnek. A meglévő ismereteket élményszerzéssel rögzítjük. Kirándulási programjainkat folyamatosan bővítjük. Óvodából kiindulva megismerkedünk falunk belső szerkezetével majd külső természeti környezetét fedezzük fel azzal a céllal, hogy élmény- és ismeretszerzésen túl környezetünk védelmére neveljünk. Feladatunknak tekintjük, hogy érzékeltesük a tiszta környezet szépségét. Szűkebb és tágabb környezetünk megóvására nevelünk. Tevékenykedtetünk az ápolt környezetért. Ráirányítjuk figyelmüket a gondozott és gondozatlan környezet közötti különbségre. Beépítjük szokásaik közé a szelektív hulladékgyűjtést.

- Néphagyományőrző tevékenységek megismerése és ápolása

Hisszük, hogy a néphagyományok által gyermekeinknek visszaadhatjuk a szellemi, vizuális anyanyelvünket, így büszkék lehetnek szülőföldjükre, magyarságukra. Meghatározónak tartjuk a néphagyomány őrzésére nevelést, mert a tájhagyományok, kismesterségek, népszokások megismerésével a gyermekek befogadóbbá lesznek a szépre, az emberi értékekre, nemzeti kultúráinkra. Feladatunknak tekintjük, hogy megismertessük gyermekeinket

történelmünk szép hagyományaival (honfoglalás, István király, szabadságharcok). Feladatunknak érezzük a helyi hagyományok megismertetését is: a régi kismesterségek jelenléte lehetővé teszi a gyermekek számára a fafaragással, a kosárfonással, a csuhéfonással való közvetlen megismerkedést. Meghatározónak tartjuk a népi ünnepkörök jelenlétét, mely az évszakokhoz kötött: farsang, húsvét, pünkösd, advent (helyi népi mondókák, rigmusok). Gyermekeinket önálló alkotásra ösztönözzük a sokféle természetes anyaggal való ismerkedés során. A népi ünnepkörök, a néphagyomány ápolása, s már az ünnepekre való előkészületeknél is arra törekszünk, hogy kielégítsük a gyermekek kíváncsiságát, s a várakozást örömtelivé tegyük. Fontosnak tartjuk az óvodapedagógusok önképzésének folyamatosságát, hogy megfelelő néprajzi ismeretekkel rendelkezzenek.

- Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű gyermekek inkluzív nevelése

Óvodánk támaszkodik a családi nevelésre, a család és óvoda szoros együttműködésére törekszik. A másodlagos szocializációt az általunk megteremtett érzelmi biztonságot nyújtó, szereteteli légkör jelenti, melyet empátikus, meleg, elfogadó kapcsolat kialakításával érünk el. Érzelmi biztonságot nyújtunk a gyermekek komfortérzetének kielégítésével. Különösen nagy figyelmet szentelünk a gondozásukra. Óvodánk épít a gyermekek érzelmi motivációjára az én-kép sérülése nélkül. Lételemnek tartjuk a biztonságérzet fenntartását, hogy a gyermekeket egész nap elfogadó, szeretetteljes légkör övezze. Arra törekszünk, hogy az óvodai nevelés egész időtartamára elosztott, következetes, a gyermekek spontán tevékenységéhez kapcsolódó legyen.

- Széles körű természetes és természetben végzett mozgáslehetőségek biztosítása, gyakorlása

Gyermekeink mozgásfejlődését - ideértve a szabad mozgástevékenységet, a mindennapi testnevelést és a szervezett mozgástevékenységeket is - az év minden szakában, mindig az időjárás lehetőségeihez igazodva igyekszünk a szabadban, a természetben végezni. Mozgásfejlesztő játékaink természetes mozgásra épülnek, ezeket minden gyermek nehézség nélkül el tudja végezni, ezáltal önbizalmuk növekszik, önállókká válnak a mozgás biztos ismerete által. Megismertetjük munkánk eredményeivel a szülőket, ezáltal győzzük meg őket a mozgás fontosságáról, személyiségfejlesztő hatásáról.

A szabadban a mozgásformák biztosítása érdekében gyakorlatainkat a gyermekek természetes mozgásfajtáira építjük. Együtt tornázunk, mozgunk mi is gyermekeinkkel, példaértékű mozgáskultúrára törekszünk. Feladataink megvalósítása érdekében tudatos, évszakoknak megfelelő játékos mozgásprogramot állítunk össze.

- Kulturált magatartás- és viselkedéskultúra elsajátíttatása a kulturált társas élet megalapozásához

Az óvodai élet során a gyerekeket az egymás iránti türelemre, megértésre, egymás elfogadására, szeretetere neveljük. Arra törekszünk, hogy óvodánk számukra biztonságot, vidámságot adó béke szigete legyen, ahol napjuk nagy részét örömmel, boldogan, önfeledt játékkal töltik kreatív, jókedvű, kulturált beszédű és viselkedésű pedagógusok irányításával. Ez a környezet biztosítja számukra, hogy megtanulják tisztelni a felnőtteket (szüleiket, nagyszüleiket, óvónőket, dajkákat) és mindig bizalommal fordulnak hozzájuk. Bátran, egészséges önbizalommal, udvariasan kommunikálnak, érzelmeiket képesek verbális és nonverbális módon is kifejezni. Magatartás és viselkedéskultúrájuk koruknak megfelelően fejletté, udvariassá, illemtudóvá, természetszeretővé és -védővé válik, mely a kulturált társas élet alapja.

II.5. Óvodánk szerkezetének bemutatása

<u>Fenntartó:</u> Zalahaláp, Sáska Községek Önkormányzatainak Óvoda és Főzőkonyha Fenntartó Társulás Társulási Tanácsa			
Pedagógusok száma	Nevelőmunkát segítők száma	Csoportok száma	Felvehető gyermeklétszám
6 fő főiskolát végzett óvodapedagógus	3 fő teljes munkaidős szakképesített dajka 1 fő gyógypedagógiai asszisztens	3 vegyes csoport	össz.: 65 fő (ebből 5 fő SNI)

A gyermekcsoportok szerveződése az óvodába felvételt nyert gyermekek életkora alapján történik három csoportban, homogén, illetve heterogén elosztásban.

A gyermekek étkeztetése saját konyháról történik. A konyha vezetése az óvoda igazgatójának irányítása alatt áll.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

III.1. Óvodai nevelés általános feladatai

Óvodai nevelésünk feladata az óvodáskorú gyermekek **testi, lelki és értelmi szükségleteinek fejlesztése**. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása
- az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

III.1.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényeinek alakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Az egészségfejlesztés mai, modern koncepciója középpontjában az életmódunk megváltoztatása áll. Az életmódunk át-, illetve kialakítása az óvoda feladata is, mely által jelentősen befolyásolhatjuk testi-, lelki-, mentális egészségünk hogylétét.

III.1.1.1. Az óvodai nevelés feladata a gyermek testi fejlődésének elősegítése, ezen belül:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgásfejlődés elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása;
- megfelelő szakemberek bevonásával, a szülőkkel együttműködve, speciális prevenciók, korrekciók, testi, lelki és értelmi nevelési feladatokat lát el.

III.1.1.2. Az egészségfejlesztés területei:

- egészséges táplálkozás
- mindennapos testnevelés, testmozgás
- testi, lelki, mentális egészség fejlesztése :
 - a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- a bántalmazás, az erőszak megelőzése
- balesetmegelőzés és elsősegítségnyújtás
- személyi higiéné
- környezettudatos magatartás és viselkedés szokás- és normarendszerének kialakítása

III.1.1.2.1. Egészséges táplálkozás

Óvodás gyermekeink napjaik nagyobb részét az óvodában töltik, ahol az óvodapedagógusok a gyermekek testi, szellemi fejlődését egyaránt igyekeznek biztosítani. Fejlődésük alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a egészséges táplálásuk. A gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetés keretében az

élettani szükségleteknek megfelelő minőségű és tápértékű étkeztetést kell biztosítani.

Alapelvünk: Az óvodás gyermekeink egészséges táplálkozási szokásainak kialakítása, annak megerősítése, az otthoni étkezés kiegészítéseként.

Célunk: Az egészséges és korszerű táplálkozás lehetőségének és igényének megteremtése.

Az óvoda és az óvodapedagógus feladatai :

- életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.
- kulturált környezetet **megteremtése** a gyermekek étkezéséhez
- alakítsa és erősítse a gyermekekben a helyes, egészséges táplálkozás szokásait
- fokozatosan, játékosan kedveltessen meg új ízeket, intenzív rágásra ösztönözzön
- tegye az étkezéseket örömtelivé, teremtsen jó hangulatot az ételek elfogyasztásához
- életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően ismertesse meg a gyermekeket az evőeszközök használatával
- a szülőkkel, támogatókkal, főzőkonyhával közösen heti 1-2 alkalommal tartson zöldség-, gyümölcsnapot
- folyadékigényüket egész nap elégítse ki
- adjon (igény szerint) étkezési, étrendi tanácsokat a szülőknek
- biztosítson minden érzékszervet megmozgató tapasztalatszerzéseket, melyeket mesékkel, versekkel, mondókákkal, körjátékokkal színesítve tegye vonzóbbá a gyermekek számára

Tevékenységeink:

Az egészséges, korszerű táplálkozás érdekében:

- a gyermekek számára eddig ismeretlen ételekkel való ismerkedés
- a helyi táplálkozás kiegészítése zöldség- és gyümölcsnapok beiktatásával
- eszmecsere, tapasztalatok kölcsönös átadása az egészséges táplálkozás terén
- az egészséges életmóddal kapcsolatos folyóiratok, cikkek, szakkönyvek ajánlása

A kulturált étkezés szokásaira nevelés érdekében:

- az életkortól és fejlettségtől függő, az étkezéshez szükséges eszközök önálló és helyes használata
- helyes testtartásra szoktatás
- esztétikus terítéshez szoktatás megfelelő teríték biztosításával

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyerekek önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, szednek a tálból, önállóan töltenek
- készségszinten használják az evőeszközöket
- esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek
- természetesnek veszik, hogy az általunk felkínált ételeket megkóstolják, s ízlésüknek és igényüknek megfelelő mennyiséget fogyasztanak belőle.

III.1.1.2.2. Mindennapos mozgás

A gyermekek egészséges testi-lelki fejlődését a rendszeres mozgás biztosításával, a mozgáskultúra megalapozásával, a motoros képességek fejlesztésével segítjük elő.

Célunk: a testedzés mellett a mozgás megszerettetése, a közös mozgás által kiváltott öröm átélése.

Az óvoda és az óvodapedagógus feladatai:

- a mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség ismeretében változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőségek biztosítása (mindennapos testnevelés, szabad mozgáslehetőségek)
- a napi tevékenység részeként 10-20 perces frissítő mozgás végeztetése a szabadban
- tudatos, a nagymozgások, finommotorika, egyensúlyérzék fejlesztésére, a tér mozgásos megismerésére irányuló mozgások végeztetése
- kondicionális (erő, gyorsaság, állóképesség) és koordinációs képességek fejlesztése
- lehetőség biztosítása a csoportok egymás közötti mozgásos tevékenykedtetésére
- a prevenciós torna, gyógytestnevelés lehetőségének biztosítása (nevelési tanácsadóban)
- a vízhez szoktatás és egyéb változatos mozgáslehetőségek felkutatása és felkínálása
- a mozgásos játékeszközök biztonságos használatának életkoruk szintjén történő megismertetése
- a szülők bevonása a mozgásos tevékenységekbe (túrák, kirándulások, sportnap, stb.)

Tevékenységeink: a mozgásfejlesztés lehetőségei:

- a szabad játék, a gyermekek kötetlen, spontán, természetes mozgása
- a mindennapos testnevelés
- differenciált mozgástevékenységek

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- megfelelő erőnlét, gyorsaság, hajlékonyság és ügyesség jellemző a gyerekekre
- állóképességük jó, pszichés reakciókészségük átlagos
- a mozgáskoordináció fejlettségét: a megfelelő téri orientáció, ezen belül a testséma kialakulása, a személyes tér megfelelő észlelése jellemzi
- képessé válik a személyes és közös tér megélésére nagymozgásokon keresztül,
- érett mozgáskoordináció és megfelelő spontán dominancia jellemzi őket
- a szem – kéz – láb – mozgáskoordinációja érett, a szem vagy kéz spontán dominanciája adott helyzetekben megfelelő.
- az egészségmegőrzés, -védelem alapvető szokásait ismeri,
- szükségleteit képes szabályozni
- az eszközöket rendeltetésszerűen, önállóan használja
- ügyel saját és környezetének esztétikájára.

III.1.1.2.3. A testi, lelki, mentális egészség fejlesztése

A magatartási függőség, a szenvedélybetegségek kialakulásához vezető szerek fogyasztásának és a gyermekeket veszélyeztető bántalmazásnak a megszüntetése.

A gyermekek testi, lelki, mentális egészségfejlesztésének célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermek környezetéhez történő alkalmazkodást, s pozitív hatást gyakoroljon a gyermekek személyiségének fejlődésére. Az óvodai élet során folyamatosan alakuljon ki a gyermekekben a reális önértékelés képessége, az önelfogadás, az egymás tisztelete, a különbözőségek elfogadása. Célunk a valahova, valamihez tartozás érzésének, a társas viselkedés szabályainak kialakítása.

Az óvoda és az óvodapedagógus feladatai:

- ismertesse meg a gyerekeket olyan viselkedésformákkal, szokásokkal, amelyek segítik életük egészséges formálását, illetve magatartásuk megváltoztatását;
- védje a gyermekek testét, lelkét, értelmét a felesleges megterhelésektől / szabad játék, mozgás biztosítása /

- biztosítson a gyermekek számára megalapozott, következetes, rugalmas szokásrendszert, mely segít nekik abban, hogy a körülöttük lévő szűkebb és tágabb környezetben az emberi érintkezés alapvető szabályait elsajátítsák
- vegye figyelembe az optimális érési szakaszokat
- alakítsa ki bennük a megfelelő életvitel, az egészséges életmód iránti igényt
- a napirend állandóságával tegye lehetővé az események kiszámíthatóságát, hogy a gyerekek fel tudjanak készülni a tevékenységekre, s viselkedésüket annak megfelelően tudják szabályozni
- Építsen a gyerekek pozitív tulajdonságaira, a különböző adódó helyzetekre, magatartásformákra

Tevékenységeink:

- szabad beszélgetések
- alternatív programok szervezése - a családok bevonása a programokba
- beszélgetések, mesék, történetek előadása, szituációs játékok
- felhívjuk a gyermekek figyelmét a környezetükben fellelhető, egészségüket károsító dolgokra.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ismerik a helyes, egészséget védő és megőrző szokásokat
- önfeledten játszanak didaktikai játékokat
- önismeretük, önbecsülésük, önbizalmuk sokat fejlődött
- érzelmeiket ismerik, képesek azt kifejezni
- kialakul a gyerekek éntudata
- képesek együttműködésre, kapcsolatteremtésre
- elfogadják a különbözőséget
- igényükké válik a helyes viselkedés és cselekvés, a szokások szabályainak betartása
- óvodán kívül is érdeklődést tanúsítanak társaik iránt
- jól kialakult csoportos és baráti kapcsolatokban végzik mindennapi tevékenységüket
- örülnek a közösen elért sikereknek
- tudják, hogy egy összetartozó csoport tagjai
- önállóan keresik a segítségnyújtás formáit
- kialakul feladattudatuk
- készen állnak az iskolai élet elfogadására
- konfliktusos helyzetben társaikkal képesek egyezkedni, kísérletet tesznek a probléma önálló megoldására
- önálló véleményt alkotnak

III.1.1.2.4. A bántalmazás, az erőszak megelőzése

A gyermekbántalmazás, az abúzus azok a helyzetek, amelyekben a gyermekek testi-lelki károsodását épp azoknak a szülőknek, nevelőknek, személyeknek a durvasága, könyörtelensége idézte elő, akik a gyermekek szocializációjáért felelősek, akiknek a gyermekek jogi és pszichológiai értelemben is kiszolgáltatott.

Célunk: Mindazon helyzetek felismerése, megelőzése, amelyekben a gyermekek testileg-lelkileg károsodhatnak, s a szükséges intézkedések meglépése.

Az óvoda és az óvodapedagógus feladatai:

- vegye észre, ha egy gyermek folyamatos érzelmi gyötrődésnek van kitéve, ha hideg, szeretet nélküli, elhanyagoló szülői magatartást tapasztal, s tegye meg a megfelelő lépéseket
- ha nem megfelelő szülői magatartást tapasztal (nem megfelelően gondoskodik a gyermekéről, szexuális zaklatás), jelezze a gyermekvédelmi felelősnek
- kerülje el, hogy nem megfelelő gyermeki viselkedés esetén indulatkitöréssel, agresszióval, megszegyenítéssel reagáljon
- a gyerekek helyes viselkedésmintáit rendszeresen jutalmazza (dicséret), a negatív viselkedés következményeire hívja fel a figyelmet
- teremtsen nyugodt, biztonságos légkört
- határozott, következetes követelményrendszert állítson fel
- szeretettel és bizalommal bánjon a gyerekekkel

Tevékenységeink:

- feszültségoldó, agressziókezelő, közösségbe való beilleszkedést elősegítő feladatok adása
- a konfliktushelyzetek megbeszélése
- speciális konfliktuskezelő eszközök biztosítása: bábjáték, drámajáték, önismereti játékok
- mozgás, sport tevékenységek
- játék, munka tevékenységek
- művészeti tevékenységek
- családlátogatások
- egyéni beszélgetések a szülőkkel
- a veszélyeztetett gyermekeket nyilvántartjuk.
- az óvoda gyermekvédelmi felelőse az óvodapedagógusokkal egyeztetve elkészíti a tervét és segíti a nehéz helyzetben lévő családokat.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyerekek megfelelő módon kezelik csalódottságukat, haragjukat tudják, hogy felelősek a tetteikért, vállalják a következményeiket
- egymással való törődés, egymásnak való segíteni akarás jellemzi őket

III.1.1.2.5. A baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

A gyermekek testi épségének megóvása és erkölcsi védelméről való gondoskodás az óvodába történő belépéstől annak jogszerű elhagyásáig terjed, valamint az óvodán kívül tartott programok alatt.

Célunk: A gyermekek biztonságtudatának kialakítása az életkoruknak megfelelő szintű szabály- és normafüggő magatartás képességének kifejlesztése, mely arra készíti a gyermekeket, hogy minden helyzetben a biztonságra törekedve viselkedjenek.

Az óvoda és az óvodapedagógus feladatai:

- az óvoda nyitvatartási idejében biztosítsa a gyermekek felügyeletét,
- védelmét, figyelemmel a baleset-megelőzés szempontjaira
- teremtsen olyan környezetet, amely alkalmas a balesetmegelőzéssel kapcsolatos szokások, magatartási formák kialakítására
- alakítson ki nyugodt, szeretetteljes, kiegyensúlyozott légkört, élettempót
- az óvodában előforduló veszélyek érzékelése, felismerése és elkerülése
- pedagógiai eszközök segítségével a biztonságos viselkedés irányába befolyásolja a gyerekeket
- módszerei legyenek: a szerepjáték, a mesélés, a bábozás, a könyv és ismertesse, tanítsa meg a gyerekeknek egy-egy hétköznapi tárgy (pl. bicikli, mászóka, gyógyszer, autó) milyen veszélyforrásokat hordoz magában, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében
- képolvasás, társasjátékok, beszélgetés
- az óvoda alapdokumentumaiban rögzítse az intézményi védő, óvó előírásokat
- baleset esetén azonnal mentőt, orvost hív, ill. a szülőket haladéktalanul értesíti
- tegyen meg minden szükséges intézkedést a balesetek megelőzésére

Tevékenységeink:

- mindennapos - tevékenységek előtti – baleset megelőző beszélgetések
- séták, kirándulások közben a gyermekek figyelmének felhívása a leselkedő veszélyekre
- mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társas játékok, dramatikus játékok
- baleseti források kiszűrése, megszüntetése az óvoda épületében és udvarán
- udvari játékok folyamatos ellenőrzése, felülvizsgálata
- a gyermekek számára ismeretlen eszközök biztonságos használatának bemutatása
- a helyes közlekedésre nevelést gyakoroljuk, felhívjuk a gyermekek figyelmét a veszélyekre. Alapvető közlekedési szabályokat, KRESZ táblákat ismertetünk meg a gyermekekkel séták során és játék közben.
- háztartási baleset-megelőzések érdekében a gépek, áramvezetékek, konnektorok, híradástechnikai eszközök veszélyeiről beszélgetünk a gyermekekkel

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- értik, elfogadják a balesetmegelőzési- és védelmi szokásainkat, szabályainkat, igyekeznek ezeknek megfelelően tevékenykedni
- testi épségük védelmére vonatkozó viselkedési formákat ismerik és alkalmazzák
- maguk is felfigyelnek egy-egy baleseti forrásra, s értesítik a felnőtt dolgozókat a problémáról

III.1.1.2.6. Személyi higiéné

A gyermekek higiénés állapotának megítélése, szükség szerint a testápolás pótlása az óvodapedagógus és a segítők együttes feladata. Alapkövetelmény, hogy személyi higiénias felszerelés minden gyermek részére álljon rendelkezésre. **Célunk:** a gyermekek ismerjék meg a személyi higiénájuk alapkészségeit, folyamatosan és rendszeresen végezzék, ami által tudatos magatartássá válik bennük.

Az óvoda és az óvodapedagógus feladatai:

Tisztálkodás:

- a napirend keretei között biztosítson elegendő időt a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére
- a higiéniai szokásokat az intimitás tiszteletben tartásával alakítsa ki
- ismertesse meg a tisztálkodási folyamat helyes sorrendiségét, technikáját, az egészségügyi szokásokat
- életkor specifikus módszerekkel tudatosítsa a tisztaság alapvető fontosságát a betegség és a fertőzések megelőzése érdekében
- a test tisztán tartásában külön hangsúlyt fektessen a bőr, a fogak, a haj, az érzékszervek, a körmök ápolására, a ruházat higiénijára, a tárolásának feladataira is
- fokozatosan alakítsa ki az önállóságot

Öltözködés:

- biztosítson elegendő időt és szükséges segítséget az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a saját polcán
- tárja fel a gyerekekkel az időjárás és a megfelelő viselet összefüggéseit
- fokozatosan alakítsa ki az önállóságot
- a szülőkkal való kapcsolattartás során tegyen javaslatot a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására

Pihenés:

- biztosítsa a délutáni nyugodt pihenés feltételeit, a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését (a lehető legnagyobb távolságban)
- a gyermekek elalvását segítse elő biztonságot adó szokásrendszerrel (mese, ének, zenehallgatás, simogatás, testi közelség, puha játékok)

- a pihenés időtartamát a csoport szükségletéhez igazítja
- egészséges, tiszta, biztonságos környezet megteremtésével a higiéniai szabályokat alakítja ki
- az ágyneműről és annak tisztításáról a szülőnek kell gondoskodnia kétéhetente, illetve szükség szerint.

Tevékenységeink:

- aktív példamutatásunkkal segítjük a gyerekeket
- rendszeres gyakorlási lehetőség biztosítása
- a személyi higiénia eszközeit folyamatosan biztosítjuk
- a gyerekek egyéni adottságainak, egészségi állapotának figyelemmel kísérése
- a kézmosás, a törülközés, fésülködés, fogápolás, zsebkendőhasználat helyes, rendszeres végzésére szoktatás
- a WC papír rendszeres és megfelelő használatára szoktatás az intimitás tiszteletben tartásával
- együttműködünk a szülőkkel, az egészségügyi szakemberekkel a WC higiénia szabályának kialakítása (leöblítés)
- betegségek megelőzésében a gyermekek ruházatát - a csoportteremben és a szabadban is – a hőmérséklethez, edzettségükhöz igazítjuk
- biztosítjuk a délutáni pihenés idejét, a gyerekek egyéni alvásigényének és szokásmódjának figyelembe vételével
- szendergő állapotot altatódal dúdolásával, halk zenével, mesével teremtik meg.
- a nagyobb gyermekeknek folytatólagos mesét adunk elő.
- a differenciált pihenés lehetőségét megteremtve gondoskodunk a nem alvók csendes tevékenységének feltételeiről (mesekönyv nézegetés, rajzolás, puzzle játék)
- a hajtetű terjedésének megakadályozása érdekében együttműködünk a védőnővel, az ÁNTSZ-szel, gondoskodunk a csoport hajának rendszeres ellenőrzéséről, a használt eszközök fertőtlenítéséről
- segítjük a beteg, sérült, fogyatékos gyermek társak iránti elfogadó és segítőkész magatartását saját példán keresztül.
- fertőző betegségek (skarlát, bárányhimlő, rubeola, stb.) esetén a törülközők, ágyak fertőtlenítő folyadékkal való lemosását elvégezzük, a továbbfertőzés megakadályozása céljából
- gondoskodunk a napközben megbetegedett gyerekek elkülönítéséről, a családok mielőbbi értesítéséről. Sürgős esetben gondoskodunk orvosi ellátásról, amíg a szülő megérkezik.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- a testápolási szokásoknak megfelelően teljesen önállóan tisztálkodnak
- a tisztálkodási eszközökre vigyáznak, a környezetükben igyekeznek

- teljesen önállóan öltöznek ruhájukat ki-begombolják, cipőjüket ki-befűzik, beköti ügyelnek saját külsejükre, melyben megjelenik a szépre, az ízlésesre való törekvés
- mozgásukat, testi szükségleteik kielégítését szándékosan irányítani képesek
- tudatosan bennük az egészséges életvitel fontossága

III.1.1.2.7. A környezettudatos magatartás és viselkedésszokás- és normarendszerének kialakítása

Óvodai nevelésünk egészében érvényesülő folyamat a gyermekeket körülvevő és a tágabb természeti, társadalmi környezet megismerése.. **Környezettudatos magatartásra nevelésünk célja,** hogy a gyerekeknek kis lépésekben megtanítsuk, hogyan kell tudatosan együtt élni környezetünkkel, hogyan kell védeni azt, miközben az emberi felfedezések csodáinak használatáról sem kell lemondaniuk.

Az óvoda és az óvodapedagógus feladatai:

- alakítson ki környezettudatos, környezetre figyelő magatartásformákat, melyek magukba foglalják a szűkebb és tágabb környezet, kulturális és természeti értékek megismertetését, megszerettetését és annak megővására nevelését
- juttassa a gyerekeket a társadalmi igények változásához igazodó, a gyerekek életkorának megfelelő természeti, emberi és tárgyi környezetből szerzett tapasztalatokhoz, melyek birtokában biztonságosan eligazodhatnak az őket körülvevő világban
- alapozzon meg olyan szokásokat, szokásrendszereket, viselkedési formákat, melyek a környezettel való harmonikus együttéléshez szükségesek és a családok környezettudatos életviteléhez is hozzájárulnak
- a megismerésben a tényleges cselekvést, tevékenykedtetést helyezze előtérbe a módszertani eljárásai során
- a gyermekek kérdéseit soha ne hagyja megválaszolatlanul, olyan helyzetet teremtsen, ahol szabad és lehet kérdezni, s merjen időt kérni, ha nem tud rögtön válaszolni a feltett kérdésre
- Az óvónő cselekvő része legyen a gyermekek felfedezéseinek, kísérleteinek, játékának, amely segíti az élmények újraélését.

Tevékenységeink:

- az óvodánk dolgozói életmódjukkal, munkájukkal pozitív mintát nyújtanak a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, az egészséges életvitel megalapozására

- az egész év folyamán szelektíven gyűjtjük a papírt
- időszakonként egyéb akciókat is szervezünk a másfajta szelektíven gyűjthető anyagok (műanyag flakonok, fémdobozok, elemek) gyűjtésére is
- minden téren takarékosagra törekszünk, s ezt a szemléletet a gyerekekben is igyekszünk tudatosítani (villany, víz, fűtés használatának sajátos fortélyai)
- elemi tudományos megismerési módszereket is alkalmazunk
- a csoportok környezetének szépítésébe bevonjuk a gyerekeket, együtt örülünk az eredménynek. (évszakonkénti nagytakarítás, udvar rendben tartása)

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- életkori sajátosságaiknak megfelelően megtanulnak tájékozódni és eligazodni a szűkebb, és tágabb természeti és társadalmi környezetükben
- elsajátítják az alapvető környezetvédelmi ismereteket (növények, állatok gondozása, védelme; környezetünk tisztasága, védelme)
- ok-okozati összefüggéseket ismernek fel
- a gyermek és környezete közötti pozitív érzelmi viszony
- megismerik lakóhelyüket, annak nevezetességeit, az itt lévő intézményeket, üzleteket, esztétikai alkotásokat, mindezek védelmének a fontosságát
- tudatosul bennük, hogy mi is az élő természet részei vagyunk
- megtanulják értékelni és védeni az egyes környezeti elemeket: talaj, víz, levegő, élővilág, lakóhelyük

III.1.2. Az érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteli légkör vegye körül.

Mindezt szükséges, hogy:

- már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermekeket.
- az óvodapedagógus-gyermek, a gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze,
- óvodánk egyszerre segítse elő gyermek szociális érzékenységének fejlődését és éntudatának alakulását, engedjen teret önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek is.
- neveljük a gyermekeket a különbözőségek elfogadására, tiszteletére.
- A szocializáció szempontjából különös jelentőségű az élményekre épülő tevékenységek gyakorlása. Úgy szervezzük óvodai életünket, hogy

elősegítsük a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának, (ezen belül önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, szabálytudatának) fejlődését, szokás és normarendszer alapozását.

- A gyermek nyitottságára építve igyekszünk elősegíteni, hogy a gyermek rácsodálkozzon a természetben és az emberi környezetben fellelhető jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt. Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából fontosnak tartjuk, hogy az óvodapedagógusok és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű legyen.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű (HHH), az elhanyagolt, valamint a kiemelt képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, konduktor, stb.) közreműködésével.

Feladataink:

- Érzelmi biztonságot adó, nyugodt, szeretetteljes légkör kialakítása.
- A csoportszobák környezettudatos szemléletű, otthonos, hangulatos, esztétikus, biztonságos berendezése.
- Az óvodapedagógus személyisége szeretetteljes, odafigyelő, empátiát sugárzó.
- A környezettudatos viselkedési és magatartásformák alakítása, az élet, az élővilág tiszteletére, megbecsülésére nevelés.
- Az erkölcsi normák, ítéletek megfogalmazása a gyermekek életkorának megfelelő szinten, a kulturált viselkedés és beszédformák megismertetése, alkalmazásának figyelemmel kísérése.
- Inkluzív (befogadó) szemlélettel a különbözőség elfogadásának segítése.
- A sajátos nevelési igényű (SNI), halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermekekkel való fokozott törődés, felzárkóztatás.
- A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó és a **hazájukat elhagyni kényszerülő családok** gyermekei beilleszkedésének segítése.
- A családokkal való együttműködésre törekvés.
- Az óvodába lépést megelőző családlátogatás.

Tevékenységek:

- 2,5-3-4 éves korban a személyes törődés, az ölbeli játékok, a beszélgetések a beszoktatás kezdeti nehézségeinek feloldói. Támogatjuk és javasoljuk is az anyás beszoktatás lehetőségét. Népi rigmusok, dalok, gyermekjátékok bevezetésével és ismételtetésével szoktatjuk a gyerekeket a közös tevékenykedésre, annak örömteli átélésére. A mindennapos mesék, versek érzékevilágával teremtünk számukra derűs, nyugodt, biztonságot nyújtó légkört. Külön figyelmet fordítunk a halmozottan hátrányos, a sajátos nevelési igényű gyermekek bevonására a tevékenységekbe.

- 4-5 éves korban a személyes percek további megtartása mellett egyre több gondot fordítunk a közösen végzett örömteli játékokra, beszélgetésekre. Elkezdődik az egymásra figyelés, az egymással törődés folyamata, kialakul bennük az egymás segítségének igénye. Igénylik és kérik a mindennapos mesélést, verselést, mondókázást, éneklést, énekes játékokat, melyek a folyamatosság, a biztonság érzését keltik bennük, erősítik az összetartozás érzését.
- 5-6-7-(8) éves gyermekeknek igénye van közös játékokra, beszélgetésekre. Várják társaikat az óvodába, igénylik egymás társaságát. Maguktól észreveszik és önként, szívesen segítenek a rászorulóknak. Szívesen vállalnak feladatot a közösség érdekében. Mindennapos igényük a mese, vers, mondóka, ének, énekes játék együttes átélése. Szívesen sétálnak, kirándulnak csoportjukkal, a többi csoporttal. Óvodán kívül is keresik egymás barátságát.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

- Ismerik a közösségben megkívánt viselkedéskultúrát.
- Csoportjuk szokás- és szabályrendszerének ismeretét magatartásukban érvényesítik.
- Képesek a többiekhez alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, a különbözőségeket elfogadni.
- Szükség esetén segítik az arra rászorulókat.
- Konfliktushelyzetet mindkét fél számára elfogadhatóan, viszonylag önállóan oldanak meg, szükség szerint felnőtt segítségét kérik.
- Érzelmeiken, indulataikon koruknak megfelelően tudnak uralkodni.
- A felnőtteket és munkájukat tisztelik.
- A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességében. Értékelik saját tetteiket.
- Koruknak megfelelően kialakult a felelősségérzetük, a feladattudatuk. Képesek egyszerű döntések önálló meghozatalára.

Módszertani alapelvek:

- A gyerekekkel együtt alakítsuk ki a közösségi élet szokás- és szabályrendszerét!
- Az óvodapedagógusok és a dajkák példaadásával alakítsuk ki, erősítsük és fejlesszük a gyerekek erkölcsi és akarati tulajdonságait!
- Segítsük elő a társadalmi beilleszkedést, a szociális együttélés szabályainak értékközlésével!
- Neveljünk a különbözőségek elfogadására, tiszteletére!
- Teremtünk lehetőséget a gyerekek társas szükségleteinek kielésére!
- Biztosítsuk a szülőföldhöz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakításával az önazonosság megőrzését, átörökítését!

- Irányítsuk a gyerekek figyelmét a természeti és emberi környezetben megmutatkozó jó és szép tiszteletére, megbecsülésére!
- Biztosítsunk esélyegyenlőséget a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, sajátos nevelési igényű, hátrányos-, és halmozottan hátrányos helyzetű, elhanyagolt gyermekek esetében speciális fejlesztéssel, az egyéni szükségleteknek megfelelő szakemberek közreműködésével!
- Biztosítsunk esélyegyenlőséget a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek számára is!
- A kiemelt képességű gyermekek igényeit is vegyük figyelembe, biztosítsunk számukra megfelelő fejlődési lehetőségeket!

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

A közösségi nevelés minden nevelési területtel kapcsolatban van azáltal, hogy a nevelési folyamat alapvető, átfogó kerete. Meghatározza a nevelési területek hatékonyságát.

III.1.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása:

Az értelmi nevelés változatos tevékenységeken keresztül a kultúraátadás hatásrendszerében nevelési módszereink segítségével elsődlegesen a gyermek szabad játéka által valósul meg. Az értelmi nevelés szoros kapcsolatban van az anyanyelv és a kommunikáció alakulásával. Csak a kellő nyelvi fejlettséggel rendelkező gyermekek képesek az alapkultúra elsajátítására.

Óvodánkban az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) – az óvodai nevelőtevékenységünk egészében jelen van. Nagy figyelmet fordítunk az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermekek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására és ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére.

Óvodánk a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságokra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermekeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további tapasztalatokat szerezhetnek a természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi fejlesztés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, a különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi

képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondoskodás) és a kreativitás fejlesztése.

Feladataink:

- az óvodába kerülő gyermekek beszédállapotának, beszédkörnyezetének megfigyelése beépítése nevelésünk folyamatába
- biztonságos, szeretetteljes légkör megteremtése, ahol bátran elmondhatják a gyermekek a gondolataikat
- különböző beszédhelyzetek teremtése, követendő beszédmodell nyújtása, a beszédkedv fenntartására
- a természeti és a társadalmi környezet jelzéseinek, nonverbális közléseinek észrevétetése, megismertetése
- a gyermekek szókincsének bővítése
- a nyelvileg hátrányos helyzetű, illetve a nyelvileg kiemelkedő gyermekek differenciált fejlesztése
- felmerülő igény esetén a nemzeti, etnikai és a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek egyéni fejlesztése a magyar nyelv megismertetése terén, saját nyelvük gyakorlásának biztosítása
- szakmai kapcsolattartás a logopédussal.

Gyermeki tevékenységek:

(2,5)-3-4 éves korban meghitt beszélgetésekkel, mesékkel, bábozással, mondókázással, verseléssel, ölbéli játékokkal oldjuk szorongásaikat. A meséskönyvek, leporellók nézegetése közben választ adunk kérdéseikre, modellértékű beszédünkkel megindítjuk beszédkedvüket, fejlesztjük kommunikációs képességeiket. Az egyre hosszabbodó séták során, a természeti és társadalmi környezettel való ismerkedés közben bővítjük tapasztalataikat, szókincsüket. Minden tevékenységet a kommunikáció különböző formáival kísérünk.

4-5 éves korban az élményszerző, megismerő, tapasztalatszerző alkalmak – a séták, kirándulások, kísérletek, barkácsolások – biztosításával tartjuk fenn beszédkedvüket, fejlesztjük értelmi és kommunikációs képességeiket. A megismerő tevékenységeiket népi rigmusok, dalok, dalos játékok felelevenítésével színesítjük. A meséskönyvek mellett a gyermekek érdeklődésének megfelelő természettudományos könyveket is megismertetünk. Beszélgetünk a természetről, a környezetükkel kapcsolatos őket foglalkoztató témákról.

5-6-7-(8) éves kortól mindez már természetes. Megfogalmazzák terveiket, feladataikat; eredményeiket értékelik is. Szófordulataikat beépítik nyelvhasználatukba. Gondolataikat, elképzeléseiket vizuálisan is kifejezik. Szeretnek egymással beszélgetni, kommunikálni. Helyet kap a kérdezz-felelek különböző nyelvi játékok fokozata, a találós kérdések. Megjelenik a belső

kedvből fakadó önálló mondókázás, verselés, mesélés. Arcjátékkal is kísérik tevékenységeiket, melyek utalnak a megértésre és érzelmeikre.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

- A gyermekek óvodáskor végén bátran, érthetően fejezik ki magukat, érdeklődnek az őket körülvevő világ természeti és társadalmi környezet folyamatai, eseményei iránt. Tapasztalataikat, ismereteiket beépítik napi tevékenységeikbe.
- A halmozottan hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű gyermekek hátránya csökken, egyéni képességeikhez mérten fejlődnek.
- Öszintén, felszabadultan, időrendi, logikai sorrendet néha nem követve válik beszédük folyamatossá. Beszélgetnek társaikkal, páros beszédhelyzetekben is fenn tudják tartani a kapcsolatot.
- Jellemzően nem vágnak egymás szavába, érdeklődnek egymás gondolatai iránt.
- Többségük helyesen használja a névmásokat, névutókat, igeidőket, igemódokat, tisztán ejtik a hangokat, megfelelő a beszédtempójuk, hangsúlyuk, hangerejük.
- Beszédükben képesek, az adott beszédhelyzetnek megfelelően gesztusokat használni, kísérni arcjátékkal a mondanivalót, bátran vállalják önmagukat.

Módszertani alapelvek:

- Teremtsük meg az esélyegyenlőséget minden gyermek számára!
- Alakítsuk a személyiség pszichés beállítódását, az elfogadás, az együttműködés, önállóság, találékonyság, kapcsolatfelvétel és alakítás terén!
- Építsünk a gyermekek érzelmi, belső motiváltságára!
- Vegyük figyelembe a gyermekek egyéni és életkori sajátosságait!
- Óvodapedagógusaink beszéde minden helyzetben legyen modellértékű!

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés minden nevelési területtel kapcsolatban van, áthatja az óvodai élet minden tevékenységét.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

IV.1. Személyi feltételek

Óvodánkban a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek.

Óvodapedagógusaink elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyerekek számára.

Óvodapedagógusaink tevékenysége és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

Amennyiben nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó gyermekeket is nevelünk, akkor a dolgozóinknak feladata, hogy megvalósítsák a nemzetiségi, etnikai óvodai nevelés célkitűzéseit is.

Felmerülő igény esetén óvodapedagógusaink feladata a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek lehetőséget teremteni ahhoz, hogy megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

A dajka helye az óvodai nevelésben

Fontos követelmény, hogy az óvodai nevelőmunkát szakképzett dajkák segítsék. A napi rutin jellegű konyhai (étkezési feltételek biztosítása), környezetesztétikai (az óvoda helyiségeinek, kertjének, udvarának tisztán tartása), szervezési feladatok (teremrendezés, játék- és munkatevékenység feltételeinek megteremtése, baleset megelőzési teendők) mellett egyre több időt töltenek a gyerekek és az óvodapedagógusok körében. Munkájukat a gyerekek napirendjéhez igazítva, az óvodapedagógusok irányítása mellett végzik. A nevelés eredményességéhez a dajka munkája is hozzájárul. Az óvodapedagógus és a dajka munkakör összehangolása elengedhetetlen. A dajka nemcsak technikai személyzet a gyerek életében, hanem nevelésének egyik segítője is, aki mintául is szolgál számára.

A dajka segítő szerepkört tölt be:

- az óvoda alap- és kiegészítő feladatainak teljesítésében
- az óvoda nevelő-személyiségfejlesztő funkciójának betöltése során
- az óvoda minőségi szolgáltatást nyújtó feladatainak ellátásában
- az óvoda által kitűzött minőségcélok elérésében
- a gyerekek hátránykompenzálásának folyamatában
- a gyerekek egyéni bánásmódot igénylő feladatellátása során
- a szülőkkel való együttműködésben
- segít az SNI-s gyerekek integrálásában

IV.2. Tárgyi feltételek

Óvodánk rendelkezik a helyi nevelési program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Udvarát, kertjét, berendezését oly módon alakítottuk ki, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelelően testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Lehetővé tettük a gyerekek mozgás- és játékgigényének kielégítését, arra is figyeltünk, hogy a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegyük körül, **a gyermekek óvodai életének színterei legyenek otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vegyenek**

részt. A lehetőleg természetes eszközöket, a gyermekek által használt játékokat, eszközöket számukra hozzáférhető helyen és a gyermekek biztonságára figyelve helyeztük el. Egyidejűleg megfelelő munkakörnyezetet biztosítottunk az óvodai dolgozóknak, lehetőséget teremtettünk a szülők fogadására (kis létszám esetén a vezetői és a nevelői irodában, nagy létszám esetén a csoportszobákban, illetve a napközis ebédlőben).

A program megvalósításához szükséges eszközök és felszerelések rendelkezésünkre állnak, mely megfelel a kötelező minimális eszköz és felszerelési jegyzékben foglaltaknak. Ezek folyamatos, lehetőség szerinti pótlása (elhasználódás miatt) és korszerűsítése szükség szerint történik.

IV.3. Az óvodai élet megszervezése

Óvodánkban a nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott helyi nevelési program alapján történik és a gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek keretében szervezzük meg. Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekek tevékenységeit óvodapedagógus irányítja. Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését óvodánk által meghatározott kötelező dokumentumokban, illetve az óvodapedagógusok által készített nem kötelező feljegyzések, dokumentumok is szolgálják.

A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez óvodánkban a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységekkel. Rendszerességgel és ismétlődésekkel teremtünk érzelmi biztonságot gyermekeinknek. Napirendünket folyamatosság, kiszámíthatóság, rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. A tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakításakor szem előtt tartottuk a játék kitüntetett szerepét. A napi- és heti rendet a gyermekcsoportok óvodapedagógusai alakítják ki.

Óvodai életünk szervezésében kiemelt szerepet kap a gondozás. Óvodapedagógusaink a gondozás folyamatában is nevelnek, építik kapcsolataikat a gyerekekkel, egyúttal segítik önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást, nevelést végző többi munkatárssal. Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élőszavas mese és közösségi játékélmény biztosításával.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó

- amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett - iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket a tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

Heti rend

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
játékba integrált tanulás	verselés, mesélés ének, zene, népi játék, tánc	verselés, mesélés rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	verselés, mesélés a külső világ tevékeny megismerése	verselés, mesélés a külső világ tevékeny megismerése	verselés, mesélés mindennapos mozgás

A gyermekek napirendje

Időtartam	Tevékenység
6.30 – 10.30	Játék a csoportszobában és a szabadban (személyes percek). Játékba integrált egyéni és mikrocsoportos tevékenységek: mese-vers rajzolás, festés, mintázás, kézi munka ének, zene, népi játék, tánc Mindennapos mozgás A külső világ tevékeny megismerése, tapasztalatszerzések részképességek fejlesztése, egyéni szükségletek alapján, testápolási teendők, tízórai,
10.30 – 11.30	Játék a szabadban Séta, énekes játékok az udvaron, szabad, önfeledt mozgáslehetőség.
11.30 – 12.30	Ebéd. Testápolási teendők
12.30 – 14.30	Pihenés, mese, alvás (csendes szabad játéktevékenység)

14.30 – 14.45	Testápolási tevékenységek.
14.45 - 15.15	Uzsonna.
15.15 – 17.00	Szabad játéktevékenység a csoportszobában, a szabadban.

IV.4. Az óvoda kapcsolatai

Család - óvoda

A gyermekek nevelésének elsődleges színtere a család. Nevelésünk a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve biztosítja a gyermekek fejlődését. A családdal való kapcsolattartás formái változatosak: szülői beszoktatás alkalmi, napi kapcsolattartás, zárt közösségi internetes csoportok (facebook, messenger, e-mail) közös programok, ünnepek, nyílt napok, szülői értekezletek, fogadóóra, különböző rendezvények (gyermeknap, közös kirándulások, sportrendezvények). **Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családi hangulat kialakításával, a felnőttek és a gyermekek közös tevékenységével is kifejezik az örömteli érzelmi állapotot.** Az óvodába lépés előtt - óvodapedagógusok a szülővel való beszélgetések alkalmával - igyekeznek megismerni a családi nevelés sajátosságait, szokásait, szociokulturális hátterét, hogy később nevelőmunkájuk során felhasználhassák tapasztalataikat, érvényesítsék a családközpontú intervenciók gyakorlatot.

Óvodánk nagy hangsúlyt helyez óvodásaink környezetének megismerésére, a családdal való kapcsolattartásra. Ezért alapvető jelentőségű a családi nevelés és az óvodai nevelés szoros kapcsolata, összhangja.

Nevelőtestületünk alapvető fontosságúnak tartja a szülők bevonását a környezeti nevelésbe, hiszen az ő támogatásuk nélkül nem lehet elég hatékony az óvodai nevelés.

Ezekre kitűnő lehetőséget biztosítanak a közös programok, ünnepek megszervezése.

Ilyen programok:

- közös kirándulások, túrák
- ünnepekre való közös készülődés (karácsonyi mézeskalácssütés; farsangi fánksütés; ballagási pogácsa sütése; gyermekek farsangi bálja; szülőkkel közös gyermeknap)
- a helyi települési rendezvényeken közösen veszünk részt a szülőkkel (Márton napi lámpás séta, majális, falunap, szüreti felvonulás).

Fenntartó – óvoda

Zalahaláp, Sáska Települések Önkormányzatainak Óvoda és Főzőkonyha Fenntartó Társulása biztosítja a „Kacagó” Napközi Otthonos Óvoda és Főzőkonyha működési feltételeit, gyakorolja a bérgazdálkodási jogokat. A fenntartóval való jó kapcsolat biztosítja a zökkenőmentes működésünket, minőségpolitikájukban megfogalmazott elvárásoknak igyekszünk megfelelni.

Iskola- óvoda

Az iskolával való kapcsolattartásban kölcsönösen nyitottak vagyunk. Időben felvesszük a kapcsolatot a leendő tanítónővel, megszervezzük az ismerkedés és kapcsolattartás formáit. (farsangi bálunkba, valamint az adventi időszakban szervezett zenei előadásra visszahívjuk az első osztályosokat).

Közös célunk a gyermekek sokoldalú fejlesztésének elősegítése, a zökkenőmentes iskolai beilleszkedés megkönnyítése.

Közművelődési intézmények – óvoda

Tartalmas kapcsolatot ápolunk településünk Művelődési Házával. Téli időszakban a művelődési házban berendezett tornateremben - az iskola órarendjéhez igazodva - kihasználjuk a tágas tér és a felszerelés adta lehetőségeket. Rendszeresen aktív résztvevői vagyunk az általa szervezett programoknak.

Pedagógiai intézmények – óvoda

Óvodánk folyamatos kapcsolatban áll a Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Tapolcai tagintézményével. Minden év szeptemberében logopédiai felmérést végeznek tanköteles gyermekeink körében, s kérjük, hogy a megfigyeléseink, tapasztalataink alapján jelezzük, mely gyermekeket javasoljuk pedagógiai vizsgálatra. A vizsgálatok eredményétől függően megfelelő szakemberek által speciális fejlesztést kapnak az arra rászoruló gyermekek (pszichológus, gyógypedagógus, logopédus, konduktor).

Egészségügyi intézmények – óvoda

A zalahalápi Háziorvosi Szolgálatnál 2 fő szakember a segítőtársunk: a háziorvos, és a körzeti védőnő. Kapcsolattartásunk rendszeres, mivel a háziorvos egyben az óvoda orvosa is.

Gyermejkölési Szolgálat – óvoda

A kapcsolattartásunk folyamatos, részt veszünk gyermekvédelemmel kapcsolatos előadásaikon, szükség esetén jelzést teszünk. Munkatársuk havi rendszeresen látogat bennünket, ezen alkalmakkor megbeszélésre kerülnek az esetleges gyermekekkel kapcsolatos problémáink.

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

V.1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, ezáltal az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A belülről indított, vezérelt szabad játéktevékenység célja a gyermekek szabad képzettársításának elősegítése, az intellektuális mozgásos, szociális tapasztalatok többszöri átélésével egyéni vágyainak és ötleteinek kibontakoztatása, hogy minél sokrétűbb tájékozódó tevékenységgé váljon a játék és a játékba integrált tanulás. Szabad döntési helyzetekben alkotó légkör alakul ki, melyben játékot, témát választanak, eldöntik milyen eszközökkel jelenítik meg azt. Helyet választanak, meghatározzák mennyi ideig tart a játékuk, ehhez igyekszünk a feltételeket megteremteni. A kellő időben adott segítség, ötlet megerősíti, segíti a **kreatív gyermeki játék** kiteljesedését. A szabályok alkalmazásával segítjük a rugalmas, oldott légkör fenntartását, az elképzelések megvalósítását. A kreatív légkör segíti a társas kapcsolatok alakulását, ahol feszélyezettség nélkül, önfeledten játszanak, kezdeményezésünkre szívesen vesznek részt énekes és mozgásos játékokban.

Állandó helyet, megfelelő csoportlégkört, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítunk a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, szimbolikus-szerepjátékokhoz, szabályjátékokhoz, építő- és konstruáló játékokhoz, a rajzoláshoz, festéshez, tárgykészítő népi játékokhoz is. A játék folyamatában az óvodapedagógus jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése. Az időjárás függvényében ösztönözhetünk az udvari szerepjáték kibontakoztatására is a feltételek megteremtésével.

A játéktevékenység az óvoda kinyitásával elkezdődik, ettől kezdve a gyerekek szabadon választott játékot játszanak. A folyamatosságot a napirend biztosítja, így összefüggően, a játékok elrakodása nélkül játszhatnak órákon át. A gyermekek szinte egész nap játszanak, egyedül, egymás mellett, csoportosulva. A csoportok kialakulásához, a szerepek elosztásához több időre van szükség.

Az 5-6-7 éves gyermekeinknek több napon át játszható játékot ajánlunk, hogy olyan tulajdonságuk, mint pl. az állhatatosság, kreativitás, képzelőerő kialakulhasson. A játéktémák olyan cselekvések, melyek kibontakoztatják és gazdagítják képzeletüket, ezért olyan eszközöket biztosítunk hozzá, mely izléses, praktikus, félkész, mely sokféle ötletre, önálló megvalósításra sarkall.

A 2,5-3-4 éveseknek sok eszközre van szükségük. Elsősorban gyakorló játékhoz, melyek pszichikus funkciót fejlesztenek, másodsorban a hagyományos szerepjátékhoz szükséges kellékek, (papás-mamás, fodrászos, orvosos, stb.), mely szerepjátékra ösztönöz, harmadsorban az esztétikai neveléshez a szükséges kellékek, (pl. csengő-bongó hangszerek, termések, manipulációs eszközök). Bővítjük az 5-6-7 évesek eszköztárát kellékekkel, félkész játékokkal, elsősorban az azonosulást segítő ruhadarabokkal, másodsorban értelem- és képességfejlesztő játékokkal, amit egyénileg, mikrocsoportokban vagy velünk játszanak.

Igyekszünk kihasználni az udvar adta lehetőségeket. Az udvari játéaink elsődlegesen a nagy mozgást segítik elő, azonban biztosítunk a csoportszobai játékeszközökhöz hasonló játékokat (pl. babakocsi, babák, kisautók, rajzeszközök) kinti használatra is. Lehetővé tesszük, hogy a családban, óvodában tágabb természeti és társadalmi környezetben szerzett tapasztalataikat játék közben a gyermekek újra átélhessék. Kiemelkedő helyet kapnak programunkban a séták, melyek fejlesztő hatása a tapasztalat gazdagságban mutatkozik meg. A játékban különböző játékfajták keverednek. Az eszközök megismerése lehetővé teszi a tárgyak tulajdonságainak megismerését, így a véletlen cselekvéshez örömszerzés járul. Ez ad alapot a cselekvés többszöri megismétléséhez, mely aztán ritmikusan jelentkezik. Bővíthetjük az udvari játékeszközök kelléktárát a kirándulások során gyűjtött termésekből, terményekből, kavicsokból, levelekből készített - az egyszerű mesék megjelenítéséhez szükséges - kellékekkel, bábokkal, hangszerekkel. A barkácsolást kint és bent a gyermekek aktív közreműködésével végezzük, hogy átélhessék az „én készítettem” alkotás örömét.

Feladataink:

- nyugodt, érzelmi biztonságot adó légkör megteremtése, folyamatos fenntartása
- ingergazdag, cselekvésre inspiráló, a gyermek kíváncsiságát felkeltő, **esztétikus**, harmóniát sugárzó környezet kialakítása
- a gyermeki önállóság tiszteletben tartása
- a játékok a gyermekek által jól látható, elérhető helyen való elhelyezése (korcsoporttól független legyen a választás lehetősége)
- a szűkebb és tágabb környezetből szerzett gyermeki benyomások feldolgozásának lehetősége a szabad játékban
- a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vétele a 2,5-3-7 éveseknél megjelenő játékfajták és azok tartalmának, minőségének gazdagítása
- a gyermekek ötleteinek, érdeklődésének, érzelmeinek, valamint önállóságuk, kreativitásuk kipróbálásának lehetővé tétele
- a gyermekek közti kapcsolatok és az együttműködési képességek

fejlődésének segítése, alakítása

- sokszínű tapasztalatszerzési lehetőség biztosítása, mely élményforrás lehet a gyermekek számára
- a csoportszobában is használható mozgásos játékeszközök biztosítása.

Tevékenységek:

- 2,5-3-4 éves korban a gyakorló játékok alkotják a játéktevékenységet, melyek érzékszervi, mozgásos és kísérletező játékok. Megjelennek a hagyományos szerepjátékok egyszerű formái, fodrászos, orvos, papás-mamás, bábozás.
- 4-5 éves korban a szerepjátékok a jellemzőek. A gyermekek, a felnőttek szerepvállalása a dramatikus játékokban. Mese, vers, irodalmi alkotások feldolgozása.
- 5-6-7-(8) éves korban már megjelenik a barkácsolás is, eszközkészítés szerepjátékhoz. Építő és konstruáló játékok, alkotások különböző építő elemekkel, félkész elemekkel, valamint különböző anyagokkal. A szabályjátékok előre meghatározott, pontos szabályok szerint folynak.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

- a gyermekek képesek elmélyülten, kitartóan, több napon keresztül egyazon játéktémában együttesen részt venni. Játékukban dominánsan jelentkezik a szerepjáték
- képesek egyéni ötlet vagy élmény alapján építeni, konstruálni, építményt lemásolni.
- az ismert meséket többször dramatizálják, bábozzák. Képesek élményeik eljátszására, szívesen vállalnak szerepet.
- élvezik a szabályjátékokat, képesek a normák betartására és betartatására, egészséges versenyszellemben tevékenykednek.
- társas viselkedésükben megjelennek a helyes viselkedés szabályai
- interakciójuk gazdag, érthető.

Módszertani alapelvek:

- Tartsuk tiszteletben a gyermekek játékválasztását!
- Viselkedésünk, kommunikációnk legyen kongruens, úgy beszéljünk és cselekedjünk, ahogy a gyerekektől elvárjuk!
- Játéksegítő metódusaink legyenek szituációktól függőek!
- Csak akkor avatkozzunk be a gyerekek játékába, amennyiben az saját vagy a társaik számára veszélyhelyzetet jelent!
- Kiscsoportos korúaknál – ha szükség van rá – legyünk játékkezdeményezők,
- modellt nyújtó játszótársak, ekkor is legyünk támogatók, engedők,
- elfogadók!

- Segítsük játékaikban azokat a gyermekeket, akik kevésbé kreatívak,
- ötletszegények, vagy peremhelyzetűek!

Kapcsolatok más nevelési helyzetekkel:

- A gyermek a külvilágból és saját belső világukból származó benyomásaitak játékaiban **jelenítik meg**, így a játék kiemelt jelentőségű.
- Benne minden tanulási tartalom: ismeret, jártasság, készség jelen van, s ez által minden nevelési területtel kapcsolatban van.

V.2. Verselés, mesélés

A mese, a vers ősi forrása az anyanyelvi nevelésnek, régi értékeket, hagyományokat közvetít a gyermekeknek. Elősegíti a gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődését és megalapozza a pozitív személyiségjegyeket, eközben fejlődik **emlékezetük, képzeletük, szókincsük**. **Megalapozza a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá nevelést.** A gyermekek saját vers- és mesealkotása, ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. Az **élőszavas mese különösen alkalmas** és életkorilag megfelel a gyermek szemléletmódjának és világképének. **A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.** Visszaigazolja szorongásait és egyben feloldást és megoldást kínál. A **mese tárgyi** világot is megelevenítő, átléltető szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre. **A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.**

Az óvodába kerülő 2,5-3-4 éves gyerek első igazi versélménye a mondókákhoz, ölbéli játékokhoz tapad. A mozdulatok, játékok nagy élvezetet jelentenek, mert a felnőtt ölében, testmelegében teljes biztonságérzetben hallgatják. Ezek a sokszor átélt érzelmi kontaktusok segítenek a gyermek és felnőtt érzelmi egymásra találásában. Megelevenítjük az egyszerű meséket. Improvizált jelenetek bemutatásával ismerik meg a gyermekek a bábokat. Olyan versanyagot, mondókákat, meséket választunk népi mondókákból, rigmusokból és legismertebb költőink zenei hatású, játékos verseiből, melyek cselekménye ritmikusan ismétlődő. Tíz-tizenkét mondókát, tíz-tizennégy új mesét, 4-5 verset ismertetünk meg az év során.

A 4-5 éves gyermekekben már kialakul a mese, vers szeretete, várása. Az új versek mindig élményhez kapcsolódnak. A pozitív személyiségjegyek megalapozása érdekében a mondanivalót megerősítjük, törekszünk a gyermekek által rögtönzött történetek befejezésére. Meséik már lehetnek többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, dramatikus népszokások, novellisztikus, realisztikus mesék. Helyet kapnak a magyar klasszikusok és a mai magyar írók modern meséi is. Ebben a korban a népi mondókák, névcúfolók, halandzsa

szövegű kiolvasók alkotják a tervezett mondókázás anyagát. Szerepelnek a vidám, humoros versek, klasszikus és mai magyar költők népköltészeti ihletésű ritmusos versei. Hét-nyolc új mondókát, hét-nyolc rövid verset, tíz-tizennégy új mesét ismernek meg az év során.

Az 5-6-7-(8) éves kor a mesehallgatás igazi ideje. Az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb népmeséken, novellisztikus, realisztikus meséken át épülnek be a klasszikus tündérmesék, a tréfás mesék és műmesék a gyermekek mesetárába. A gyermekek a meseélményeket is szívesen hallgatják, folytatásokban, napokon keresztül izgatottan várják. A gyermekek versanyaga gazdagodhat a különböző típusú népi mondókákkal, kiolvasókkal. Megismernek olyan közmondásokat, amelyeket gyakran hallanak környezetükben.

Célszerű bevezetni lírai verseket, mert már ebben a korban megérik a költői képek érzelmét, kifejező erejét. A választott anyagok megerősítik a környezet megszeretettetését, a néphagyományok ápolását, az évszakok szépségét. Minden alkalmat kihasználunk a rígmusok ismételtesére. Együtt alkotnak rímjátékot, játszanak találós kérdésekkel. Ismételtetik az előző évben tanultakat. Figyelünk a szavak gondos, tiszta, értelemszerű hangsúlyozására. Tevékenységeink stílusos megkezdését, befejezését mindig ugyanúgy jelezzük. Az 5-6-7 éves gyermek tizenöt-húsz új mesét hall az év folyamán és tizenöt-húsz új verset

Feladataink:

- lehetőség biztosítása a vidám rígmusok megkedveltetésére, fokozatos hozzászoktatás a figyelmes mesehallgatáshoz
- életkornak és egyéni érdeklődésnek megfelelő irodalmi anyag választása.
- **elsősorban a magyar népi, illetve műalkotásokból, a mai kortárs irodalmi művekből, illetve más népek, nemzetiségek meséiből választunk, amennyiben óvodánkban igény jelentkezik rá,**
akkor a nemzeti, etnikai művekből és a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek hazájából kulturális értékeiből is közvetítünk
- a mesék megjelenítése bábozással, dramatizálással
- a gyermekek ösztönzése mese-, versalkotásra, bábozásra, dramatizálásra
- a gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a versek, mesék és dramatikus játékok közben
- esztétikai élmény nyújtása csak művészi értékű irodalmi alkotások bemutatásával
- képeskönyvek elérhetőségének biztosítása
- a könyvek használatának, megbecsülésének alakítása
- színházlátogatások szervezése
- a mesélés szerepének megismertetése és irodalmi művek ajánlása a szülők számára.

Tevékenységek:

- 2,5-3-4 éves korban mondókákat, verseket, meséket hallgatnak. Halandzsáznak, ritmusokat ismételtetnek; bekapcsolódnak a mondókázásba, verselésbe, mozgással kísérik azokat. Beszédjátékokban vesznek részt. Bábokkal maguk is szívesen mondókáznak, verselnek; szeretik, várják a mesét. Ismerkednek a mesekönyvekkel, szívesen nézegetik önállóan is.
- 4-5 éves korban már felidéznek a mondókákat, szívesen hallgatják a verseket és mozgással kísérik azokat. Maguk is teremtenek beszédhelyzeteket. Várják és kérik a mesét, verset; megjelenik arcukon a figyelő ámulat. Szívesen lapozgatják a mesekönyveket.
- 5-6-7-(8) évesek megtanulnak mondókákat, verseket, meséket. Játék közben odaillő szövegeket, rigmusokat önállóan mondogatnak. Önállóan megteremtik a beszédhelyzet lehetőségeit. Várják, kérik a mesét, verset, ők maguk is megteremtik a feltételeit. Kedvenc könyveik, meséik, verseik, mondókáik vannak. Az ismert mesemotívumokat lerajzolják, bábozzák és dramatizálják.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

- a gyermekek szívesen ismételtetnek a verseket, rigmusokat. Várják, igénylik a mesehallgatást
- szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak maguk és társaik szórakoztatására
- megjegyeznek tíz-tizennégy gyermekmondókát, hat-nyolc verset, ismernek tizenöt-húsz mesét
- tudnak meséket, történeteket kitalálni, azt mozgással, bábozással dramatizálással és vizuálisan megjeleníteni, kifejezni
- képesek kitartóan figyelni, a folytatásos mese szálait felidézni, epizódjait összekötni
- képesek meséket, történeteket alkotni
- ismerik a színházi magatartás alapvető szabályait.

Módszertani alapelvek:

- A művek kiválasztása a pedagógiai módszertani tudatosság alapján, előadása a nonverbális kommunikáció készségének árnyalt jelrendszerének alkalmazásával történjen; legyen érzelmeteli, kifejező!
- A magyar kultúra értékeinek átörökítésére törekedjünk, emellett az inter- és multikulturális nevelés is kapjon megfelelő hangsúlyt!
- A meseélmény fokozása érdekében sokoldalú feldolgozásra törekedjünk!
- Az új versek, mesék kapcsolódjanak a gyermek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához!
- Alapozzuk meg a nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a gyermekek biztonságos önkifejezését!

- A mindennapos mesélés, mondókázás, verselés elmaradhatatlan eleme legyen a kisgyermek mentális higiéniájának!

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

- A következő területekhez kapcsolódik: anyanyelvi-, közösségi, érzelmi nevelés, ének, zene, énekes játék; rajzolás, mintázás, kézi munka; külső világ tevékeny megismerésére nevelés, mozgás.

V.3. Ének, zene, népi játék, tánc

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve. Óvodánkban a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, a népi játékok a zenélés örömet nyújtanak a gyerekeknek, felkeltik zenei érdeklődésüket, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az élményt nyújtó ének-zenei tevékenységek során gyermekeink felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés és játék örömét. A népdalok éneklése, a **gyermek-néptáncok**, a népi játékok és hagyományok megismerésével tovább élésüket szeretnénk elősegíteni. A gyermekeket minél több olyan zenei élményhez igyekszünk hozzájuttatni, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket. Fontosnak tartjuk a felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatását. Az óvodai nevelés során megismernek mondókákat, énekes játékokat, komponált dalokat, kortárs művészi alkotásokat. **A zenei anyagok többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint a különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.** Ezek zenei anyanyelvünk művészi értékei, nélkülözhetetlenek a gyermekek képességeinek (ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, a zenélés részévé válik a gyermekek mindennapi tevékenységének.

Feladataink:

- megfelelő tér, friss levegő, nyugodt, biztonságot árasztó légkör teremtése,
- a zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő kiválogatása
- a magyar népzene, a magyar népi játékok, gyermekdalok gazdag és sokrétű tárának, valamint az óvodában is játszható énekes népszokások (születi mulatság, lucázás, pásztorjáték, farsangi állatalakoskodások, lakodalmak) megismertetése
- **a népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál**

az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a nemzeti hovatartozást is.

- a mondókák, énekek szövegének hanglejtésével, hangsúlyával, ritmusával, hangerejének utánzásával a nyelv kifejező erejének, szépségének érzékeltetése, szókincs bővítése
- az éneklési készség fejlesztését szolgáló hangutánzó szavak mondogatásával, éneklésével a magán- és mássalhangzók pontos kiejtésének és kiejtésének elősegítése.

Tevékenységek:

A 2,5-3-4 éves gyermekek elsősorban olyan ölbeli játékokat ismernek meg, amelyeket velünk közösen játszhatnak: arc-, kéz-, ujj-, lovagoltató játék; tapintásos kontaktussal összekapcsolt zenei élmény. Megismernek egyszerű, négy-öt hangból álló zenei játékokat, melyek játékos mozdulatokkal eljátszhatók. Az ünnepek köszöntésére egy-két komponált gyermekdalt tanulnak meg, hat-nyolc mondókát, tíz-tizenöt énekes játékot. Játék közben közvetve szerzik meg a zenei készségeket és ismerik meg az alapfogalmakat. Énekelgetjük nevüket, jelüket, énekelve csalogatjuk őket a játékba. Énekes előadásunkkal élményt közvetítünk, felkeltjük a zenehallgatás iránti igényt, melynek gyakoriságát különféle tevékenységekhez kötjük, fokozzuk.

A 4-5 évesek négy-öt új mondókát, tizenkettő-tizenöt új dalt tanulnak már a régiék ismételtetése mellett, önállóan is énekelnek, de még mindig ölbeli játékot is játszunk velük. Megismerik a csigavonalú, a hullámvonalú, a szerepcserére épülő játékokat, megismerik a ritmushangszereket.

Az 5-6-7-(8) évesek már ölbeli játékokat játszanak a kisebbekkel, például kiolvasót. A zenehallgatás már általuk is előadható dalokat is tartalmazhat. Az érzelmi hatású gyermekdalok mellett népdalokat énekelünk, de megjelennek a rokon és más népek dalai is; a komponált műzene, az altatódalok és a klasszikus műzene is. Megtanulnak négy-hét új mondókát, tizenöt-tizennyolc új énekes játékot és három-négy alkalomhoz illő műdalt. Gyermekeink tiszta éneklését élmény- és mintaszerű előadásunkkal alapozzuk meg.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

A gyermekek szívesen játszanak énekes játékokat. Bátran, gátlás nélkül, egyedül is tudnak énekelni. Zenei érzékenységük, fogékonyságuk életkoruknak megfelelő, mozgásuk esztétikus, ritmust követő. Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát. Tudnak élvezettel figyelni a zenehallgatásra. Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat. Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni. Felismerik néhány hangszer hangját, maguk is képesek egyszerűbb hangszerek használatára (dob, cintányér, triangulum). Ismerik a népszokásokhoz kapcsolódó dalokat, dalos játékokat, rigmusokat.

Módszertani alapelvek:

- A zenei anyag kiválasztása, fejlesztésünk és elvárásaink a 2,5-3-7 éves korú gyermekek életkori és egyéni sajátosságaihoz igazodjanak!
- Óvodai ének-zene nevelésünkben törekedjünk érzelmetli és élményszerű előadásmódra!
- Keltsük fel gyermekeink zenei érdeklődését, fejlesszük esztétikai érzékenységüket, ezáltal juttassuk gyermekeinket sajátos élményhez az énekes-mozgásos játékokkal!
- Mintaadásunkkal erősítsük meg a zenei élmény iránti igényt!
- A magyar zenei anyanyelv átadása mellett - igény esetén - a nemzeti, etnikai zenei művekkel és a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek hazájának zenei kultúrájával is ismertessük meg a gyerekeket!

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

A zenei nevelés komplexen hat a gyermekek személyiségére, éppen ezért fejleszti érzelmeit és közösségi magatartását. A zenei nevelés komplexitása miatt minden nevelési területhez szorosan kapcsolható.

V.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, a festés, a mintázás, az építés, a képalakítás, a kézi munka, az ábrázolás különböző fajtái, melyek a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés és a gyermeki személyiség fejlesztésének fontos eszközei. A gyermeki alkotások a belső képek gazdagítására épülnek. **Az óvodapedagógus az egész nap folyamán igyekszik teret és lehetőséget biztosítani az ábrázoló tevékenységekre, melyek hozzájárulnak a környezet esztétikai alakításához és az esztétikai élmények befogadásához.** Ezekkel a tevékenységekkel az egyéni fejlettséghez és képességhez igazodva segítjük elő a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképeségek alakulását, a gyermeki élmény- és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését; a gyermekek tér-forma és színeképzeinek gazdagodását; képi gondolkodásuk fejlődését; esztétikai érzékenységük, szép iránti fogékonyságuk, igényességük alakítását.

Feladataink:

- az alkotó-alakító tevékenység optimális feltételeinek a tartalom, a minőség fejlesztése érdekében való megteremtése
- a gyermekek sokféle természetes anyaggal, eszközzel, a rajz, mintázás, kézi munka technikai alapelemeivel és eljárásaival való fokozatos megismertetése
- a magyar vizuális művészet alkotásai mellett - igény esetén - a gyermekek inter- és multikulturális vizuális értékekkel való megismertetése.

- törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására és a tehetségek felismerésére.

Tevékenységek:

A 2,5-3-4 éves óvodába kerülő gyermekek játszva ismerkedhetnek az anyagokkal, eszközökkel, a technikai kivitelezés lehetőségeivel. Ekkor kezdődik el az esztétikum iránti érzékenység és értékelő képesség kialakítása. Együtt gyönyörködünk a gyermekek alkotásaiban, a műalkotásokban, valamint a népművészeti szépségekben. Tevékenységeikben jelen van a szándéktalan firka, a látszólagos szándékos forma-firka, élmények alapján lehetőséget adunk a szabad témaválasztásra. A képalakítás megjelenik festéssel, zsírkrétával, papírragasztással. Lehetőséget adunk az agyagozáshoz, plasztikai munkákhoz. Megismerkednek a gyermekek a tárgyak különböző formáival, alakzataival az építések során is.

A 4-5 éves gyermekek alkotó tevékenységeit élményeikhez kapcsolódó témákkal és azokhoz megfelelően illeszkedő technikával bővítjük. Fellelhető az emberábrázolás, környezet, cselekmények saját elképzelés alapján történő megjelenítése, gyönyörködnek a színkeveréssel alkotott színárnyalatokban. A képalakításhoz használt eszközök segítik őket a formák tagolásában. Tetszés szerint variálják a teret, az építés lehetőségeit. Kisebb csoportokban ismerkedünk a fazekasság alapfogásaival. Időszakonként megtekintjük a helyi rajztagozatos általános iskola helyi kiállításait. Közösén készítünk kiállítást gyermekeink munkáiból.

Az 5-6-7-(8) évesek fejlettségi szintjüknek megfelelően képi, plasztikai alkotásokat, környezetüket szebbé tevő játékeszközöket, tárgyakat, kellékeket készítenek. Saját élményeik megjelennek alkotásaikban. Egyéni és közös kompozíciók rajzolása és festése különböző méretekben. Mesék, történetek, események elképzelése, képi ábrázolása. Bábozáshoz, dramatizáláshoz bábok, álarcok, díszletek, maskarák készítése. Képeskönyv, leporelló készítése kivágott képekből. Építések térben. Alkotások természetes anyagokból. Építések természetes anyagokból (homok, sár, termések, levelek, kavicsok), dobozokból, különböző építőjátékokból. Népi- és műalkotások nézegetése, inter- és multikulturális művekkel való ismerkedés. Csoportosan megismerkedünk néhány népi kismesterség (fazekasság, csuhéfonás, kosárfonás, fafaragás) alapjaival. A gyerekek munkáiból időszakonként kiállítást rendezünk.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

Bátran, szívesen, változatosan használják az ábrázolás eszközeit. Élményeiket képesek megjeleníteni. Szem-kéz mozgásuk összerendezett, helyesen fogják és használják a ceruzát, ecsetet, ollót. Ismernek különböző ábrázolási technikákat és képesek azokat alkalmazni. Vizuális észlelésük, megfigyelésük, emlékezetük koruknak megfelelő. Képalakításban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket. A gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság,

a színek egyéni alkalmazása. Örülnek alkotásaiknak és a közösen elkészített kompozícióknak. Plasztikai munkáik egyéniek, részletezők. Téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők. Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne. Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásról. Ismernek két-három műalkotást, jellegzetes épületeket. Vonalvezetésük balról jobbra halad.

Módszertani alapelvek:

- Olyan atmoszféra megteremtésére törekedjünk, amely a gyermekek alkotókedvét erősíti!
- Adjunk lehetőséget a gyermekeknek az ábrázolás különböző módjainak kedvük szerinti gyakorlására az egész nap folyamán!
- Az anyag kiválasztásánál vegyük figyelembe a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságait, eközben teremtsünk lehetőséget az egyéni képességek kibontakoztatására, ügyelve a tehetséggondozásra is!
- **Az óvodapedagógus helyezze előtérbe a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra nevelés.**
- Ismeretnyújtásunk a magyar népművészet és a helyi néprajzi értékek megismertetésére és a természet adta szépségek és lehetőségek kiaknázására épüljön!
- Igény esetén törekedjünk az inter- és multikulturális értékek megismertetésére!

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

A vizuális nevelés szorosan kapcsolódik más nevelési területekhez. Tartalmában és feladataiban konkrét összefüggést mutat a játékkal (például konstruálás, környezetalakítás, stb.). A külső világ tevékeny megismerésével, a környezetből szerzett élmények, ismeretek kapcsolják össze. Az anyanyelvi neveléssel való kapcsolata a szavak mögötti képzettartalom formálásában jelenik meg. A mese, vers során szerzett sajátos élményeit megjeleníti, eszközt készít a mese, vers előadásához. Témaköreiben a rajz, mintázás, kézi munka részben a természet változásaira épül, így a dalok az ének-zenéhez is kötik, ezt erősíti a ritmikusság is. A közösségi nevelés hatásai és az összekapcsolódás vele megfigyelhető a közös alkotásokban.

V.5. Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás. A torna, a mozgásos játékok a gyermekek természetes harmonikus mozgásának és testi képességeinek fejlesztése játékos formában. Továbbá a gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodóképességének, valamint a személyiség akarat

tényezőinek fejlesztése oly formában, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve. A gyermekek mozgása (járás, futás, kúszás, mászás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás) jól fejleszthető az óvoda udvarán, ahol elegendő tér és mozgásfejlesztő eszköz áll rendelkezésünkre a gyerekek testi képességeinek (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés) kibontakoztatására és hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy- és kis mozgások kialakulásához. A mozgás, torna kedvezően befolyásolja a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró-, ellenálló képességét és az egyes szervek teljesítő képességét, **hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéshez, az egészséges életvitel kialakulásához.** Fontos szerepük van az egészség megőrzésében, megóvásában. Felerősítik és kiegészítik a gondozás és az **egészséges életmódra nevelés** hatását. A mozgáskultúra fejlesztése mellett segítik a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést és az alkalmazkodó képességet, valamint a személyiség akaratitényezőinek alakulását. A torna, a játékos mozgás, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységek, teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az **óvodai élet minden napján – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve biztosítani kell, hangsúlyosan meg kell jelenni az irányított mozgásos tevékenységeknek.** Ezek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert. A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, a zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás a óvodai tornaszobában, a csoportszobában egy játszóudvaron is megszervezhető.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei:

- spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység
- irányított, mindennapos mozgásfejlesztés
- szervezett mozgásos tevékenység.

Tevékenységek:

A 2,5-3-4 éves gyermek irányított mozgásos tevékenysége során a nagy mozgások fejlesztésére helyezzük a hangsúlyt, megismertetjük a járás-, futás-, ugrás-, dobás- és labdagyakorlatokat. A mozgásos játékok teret adhatnak a támaszgyakorlatokra, a talajtorna elemeit is bevisszük a gyermekek játékába. Biztosítjuk a különböző típusú mozgásos játékokhoz a kézi szereket. Lehetőségünk szerint a csoportszobákban is elhelyezünk mozgásra készítő eszközöket.

4-5 évesek természetes mozgásában még mindig a nagy mozgások fejlesztésére helyezzük a hangsúlyt, de irányított mozgásnál megjelenik a futás. Szervezzük az ugrásgyakorlatokat, célba dobást, sokszor játszunk labdagyakorlatokat is. Kiemelt helyet adunk az egyensúlyérzék fejlesztésének, a szem-kéz, szem-láb koordináció differenciálódásának. Tervezzük a lábboltozat-erősítő speciális járás és gimnasztikai gyakorlatokat is, lehetőséget adunk a csoportteremben való gyakorlásra, a talajtorna elemeinek ismételtesére.

Az 5-6-7-(8) évesek mozgása összerendezettebb, harmonikus ritmusú, sokféle mozgáselemet ismernek, játékos formában szívesen ismételnék. Hangsúlyt kap már az észlelés, alakítás, formaállandóság mozgás közbeni fejlesztése, a finom motorika alakítása és a szabályjáték gyakorlati alkalmazása. Használunk kézi szereket, játszunk futó-, ugrás- dobásgyakorlatokat járás, futás közben is (pl. sorverseny, stb.). A szervezeti formák megteremtése létfontosságú a mozgásszükségletek kielégítése érdekében.

A gyermekek szabad mozgását a délelőtti és délutáni udvari játék és séta során biztosítjuk. Rendszeresen futunk, a futás mennyiségét a gyermekek szabadon határozzák meg. Igénybe vesszük a szülők segítségét gyerekek által kedvelt mozgástevékenységek (foci, úszás) lehetőségeinek megszervezéséhez és lebonyolításához.

A szabadon szervezett énekes játékok is jól szolgálják a gyermekek mozgásszükségleteinek kielégítését.

Feladataink:

- a mozgás beépítése természetes módon a gyermekek tevékenységébe
- mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása, tiszta, jó levegő biztosítása
- a gyermekek mozgáskedvének megőrzése, illetve szükség esetén felkeltése
- a balesetek elkerülése érdekében a mozgástevékenység szabályainak kialakítása, a gyermekekkel közösen, majd fokozott betartatása
- a játék, a játékoság elsődlegességének tiszteletben tartása
- a mozgásos foglalkozások anyagának összeállítása, figyelembe véve a csoportok összetételét és az egyéni fejlettség aktuális állapotát
- szükség esetén a dajka segítségének igénybevétele (baleset elkerülése)
- odafigyelés a gyerekek optimális terhelésére.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

Igénylik a mindennapos mozgást, mozgásuk harmonikus, összerendezett. Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni, betartják a szabályokat, a különböző versenyjátékok, ügyességi játékok során. Ismerik saját testüket, testrészeiket, képesek megnevezni és beazonosítani. Fizikai erőnlétük, állóképességük életkoruknak megfelelő. Kialakult szem-kéz, szem-láb koordinációjuk, fejlett az egyensúlyérzékük. Tudnak ütemtartással járni,

gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni, tudnak helyben labdát pattogtatni, szeretnek futni, képesek 50-100 métert kocogni. Képesek alkalmazkodni társaikhoz, életkoruknak megfelelően fejlett az önuralmuk, toleránsak, együttműködőek, segítőkészek. Ismerik a csapatjáték szabályait, egészséges versenyszellemmel képesek küzdeni.

Módszertani alapelvek:

- Biztosítsunk ingergazdag környezetet, szeretetteljes, mozgásra ösztönző, bátorító, oldott légkört, amelyben örömmel mozognak!
- A gyakorlatok más-más formában történő variálásával, az eszközök, a gyakorlólóhely változatosságával törekedjünk a gyermekek mozgáskedvének fenntartására!
- Adjunk lehetőséget a kedvvel végzett mozgásformák végzésére, teret engedve az egyéni ötleteknek is!

Kapcsolatok más nevelési színterekkel:

Elsődlegesen a külső világ tevékeny megismerésével van kapcsolatban, mert a gyermekek az őket körülvevő világban élnek, mozognak, szereznek tapasztalatokat. Népi játékaink anyagát felhasználjuk a mozgásos játékok tanításában, ezáltal kapcsolódik az ének-zenéhez. Az együttmozgás az egymás iránti figyelmet, toleranciát, versenyszellemet, valamint a sportszerűséget is erősíti, így a közösségi és érzelmi neveléshez is szorosan köthető.

V.6. Külső világ tevékeny megismerésére nevelés

A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyt alakítanak ki szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi világ értékei iránt. A környezet megismerése közben alakul a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér és síkbeli szemlélete. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszony alakul ki bennük a természethez, az emberi alkotásokhoz; megtanulják azok védelmét, az értékek megőrzését. Miközben felfedezik környezetüket olyan tapasztalatok birtokába jutnak, amelyek a környezetben való, életkoruknak megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. **Megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok,- szokások, a közösséghez való tartozás élményét, az összefogást, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulják ezek szeretetét, védelmét.** A környezet megismerése során matematikai tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jutnak, és azokat a tevékenységeikben alkalmazzák. Felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképességük, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

Feladataink:

- a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára építve, elegendő alkalmat biztosítunk az életkoruknak és egyéni sajátosságaiknak megfelelő megfigyelésre, megismerésre, felfedezésre, tapasztalatszerző tevékenységre
- **segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárskapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen nagy hangsúlyt a fenntarthatósági szemléletformálásra, a környezettudatos magatartás formálás alapozására, alakítására.**
- a lakóhelyünk környezetének figyelembe vétele a témaválasztásokban.
- a környezetünk szépségének, harmóniájának felfedeztetése, annak megóvására nevelés
- a környezetvédelem alapjainak: a föld, a levegő, a víz, a növény-és állatvilág, valamint a tájvédelem meghatározó szerepének megismertetése
- az egyetemes nemzeti kultúra értékeinek és hagyományainak ünnepélyek és hagyományörzés formájában való közvetítése
- igény esetén, a nemzeti, etnikai és a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek identitástudatának ápolása; népe, hazája környezeti kultúrájának megismertetése
- a gyermekek anyanyelvi készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat- és ismeretszerzés során
- az ismeretek sokszínű gyakorlása, alkalmazása.

Tevékenységeink

A 2,5-3-4 éves gyermek az óvoda elfogadása után megismerkedik az óvoda közvetlen környezetével. Ellátogatunk a közelben lakó csoporttársakhoz, beszélgetünk a család tagjairól, megmutatjuk az óvoda utcáját, boltot, fodrászt, intézményeket, az utcán, parkban található növényeket, esztétikai alkotásokat. Megfigyeljük az évszakok szépségét, színeit, jelenségeit, időjárását, növényeit, gyűjtünk terméseket, leveleket, tollakat és az évszakra jellemző képeket. Beszélgetünk a környezetben található formákról nagyságbeli, mennyiségbeli jellemzőkről.

A 4-5 éves gyerekek tapasztalat- és élményszerző sétáit az óvoda utcáján túl, az óvoda közvetlen környezetében szervezzük meg, megfigyelések, gyűjtőmunkák gazdagítására, differenciálására. A csoportszobák díszítése tükrözi az évszakok jelenségeit, változásait. Séta közben ráirányítjuk figyelmüket az évszakok jellemzőire, szépségére. Az emberek tevékenysége és az évszakok változása közötti összefüggések meggláttatására törekszünk. Közösén gyűjtünk terméseket, terményeket, melyeket hasznosítunk különböző tevékenységeink során (játékkészítés, vizuális alkotások, matematikai műveletek, érzékelő játékok stb.). Ellátogatunk az orvosi rendelőbe, szolgáltató üzletekbe, intézményekbe, gyakoroljuk a közlekedés szabályait. Megismerjük a környezetükben élő

háziállatokat. A téli időszakban segítségünkkel gondoskodnak a madarak etetéséről.

Az 5-6-7-(8) éves korban:

A meglévő ismereteik alapján beszélgetnek, irányításunkkal rendezik ismereteiket a családról, településünk üzeméről, szolgáltató és közintézményeiről és a fellelhető népi kismesterségekről.

Folyamatosan bővülő sétákat, kirándulásokat teszünk az óvoda környékének, a falu szerkezetének, természetvédelmi parkunk megismerésének, a Haláp-hegy felfedezésének és falunk Tapolca-medence szélén való elhelyezkedésének megismerésére, közben gyakoroljuk a közlekedési szabályokat, ismerkedünk a járművekkel.

Növényeket gondoznak, csíráztatnak, megfigyelnek, gyűjtögetnek szabadon végzett folyamatos tevékenységeik során. Megfigyelik az állatokat lakhelyükön, képeket sorbarendezenek, gyűjtéseiket válogatják.

Játékosan rakosgatnak, összehasonlítanak, számlálgatnak halmazokat, mennyiségeket; asztali játékoknál, építőjátékoknál mérési, összemérési problémamegoldó feladatokat végeznek egyénileg, közösen mikrocsoportokban. Együtt készülnek az ünnepekre sokoldalú tevékenységekkel. Környezetünk élővilágának megfigyelése, gondozása, védelme (pl.: madárodúk kihelyezése, madáretetők készítése, folyamatos feltöltése, tájidegen anyagok összeszedése stb.).

Játékainkhoz főleg a természet adta játékszereket használjuk (homok, sár, kavics, víz, termések, termények).

Barkácsolásainkhoz felhasználjuk a vadontermő növények közül a füvet / a kutyatejet (lánc, síp), a pásztortáskát (csörgő), a lóhere virágát (koszorú, gyűrű), a keserű laput (legyező, napernyő, csattogó), a fenyőtobozokat (állatfigurák, karácsonyfa díszek), fűzfaágat (kosarak, dísztárgyak), a mogyoróvesszőt (dísztárgyak, vándorbot)/.

Gyűjtünk mindenféle termést, terményeket (makk, vadgesztenye, toboz, csipkebogyó, galagonya, mákgubó, dió, mandula, kukoricacső, kukoricacsuhé, stb.).

Termésekből, terményekből zeneszerszámokat készítünk.

Tapasztalatszerzéseink során azt is megtanuljuk, hogy vannak mérgező növényeink is; mérgező terméseink; s vannak olyanok is amelyek hasznosak (gyógynövények).

Megismerünk 1-2 vadontermő táplálék növényt (földimogyoró, madársóska)

Mondókázunk, verseket mondunk, mesélünk, énekelünk a természetről, annak élőlényeiről.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

Tudják születési helyüket, idejüket, lakáscímüket, szüleik pontos nevét, óvodájuk nevét. Különbséget tesznek az évszakok között, gyönyörködnek szépségében. Ismerik a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató üzemeket, esztétikai alkotásokat, természetvédelmi parkot, védett növényeket.

Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat, környezetük növényeit, azok gondozását. Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési eszközöket. A tárgyakat meg tudják számlálni legalább tízig, össze tudják hasonlítani mennyiség, szín szerint. Megkülönböztetik a jobbra, balra irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat (például alá, fölé, stb.). Kialakult a beszédhelyzetekhez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő jól érthető beszéd.

Módszertani alapelvek:

- Az ismeretanyag kiválasztásában építsünk a gyermekek meglévő ismereteire, egyéni és életkori sajátosságaira, a családok szokásrendszerére!
- Juttassuk a gyermekeket a természeti és épített környezet megismertetésével olyan sokszínű tapasztalathoz, melyek készségeiket, képességeiket alakítják!
- Olyan tevékenykedtetési formákat alkalmazzunk, melyek hozzájárulnak gyermekeink természetet szerető, védő, környezettudatos viselkedésének megalapozásához!
- Fokozottan ügyeljünk a halmozottan hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű, a nemzeti, az etnikai, és a hazájukat elhagyni kényszerülő családok közösséghez tartozó gyermekek inter - és multikulturális környezeti nevelésére!
- Segítsük elő a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a társas kapcsolatokban és a környezet alakításában.

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

Minden nevelési színterünk feladatait a külső világ tevékeny megismerésére építjük, így minden nevelési színtérrel tevékeny kapcsolatban van, mert tapasztalatait, ismereteit, élményeit a környezetből szerzi a gyermek.

V.7. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze, a játékkal és cselekvő tapasztalással a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint például kitartás, önállóság, **felelősségvállalás**, céltudatosság alakításának fontos lehetősége. Ezen készségek, tulajdonságok kialakítása pozitívan befolyásolja a gyermek közösségi kapcsolatait. Munka jellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért és a közösségért végzik. A gyermekek a munkát általában önként, örömmel, aktívan gyakorolják, ezért szívesen azonosulnak a munka céljával, természetesnek tartják szükségességét, élvezik az elért eredményeket, a munka azonban az óvodáskor végéig játékos jellegű marad. Mivel célra irányuló tevékenység, többnyire külső irányítással folyik, a gyermekektől belső fegyelmet, kötelezettség vállalást igényel. A saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. **A gyermeki munka az óvodapedagógustól**

tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő pozitív értékelést igényel.

Mindhárom csoportnál nagy jelentőségű az önkiszolgálás, a testápolás, öltözködés, étkezés, környezetrendezés tevékenységeinek biztosítása.

Feladataink:

- a különböző munka jellegű tevékenységek tervezése, feltételeinek biztosítása
- a munkavégzés során a gyermekekkel való együttműködés és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermekek saját magukhoz mért értékelése
- környezetünk megóvásaért végzett tevékenykedtetés
- a munka szeretetére és egymás munkájának megbecsülésére nevelés.

Tevékenységeink:

A 2,5-3-4 évesek bennünket figyelve, segítségünkkel vesznek részt a munka jellegű tevékenységekben. A kerti munkában megfigyelhetik a virágok fejlődését, növények locsolását. Segíthetnek a falevelek összegyűjtésében, a növények locsolásában, az érett gyümölcsök összeszedésében, stb.

A legkisebbek is bevonhatók az alkalmoszerű munkába, ami lehet esetleges, de lehet szabályosan ismétlődő. A szabályosan ismétlődő mindennapi munka, a rend fenntartásáért végzett tevékenységek: játék elrakása, segítségadás a terem díszítésében.

A 4-5 évesek közösségi kapcsolatait jól fejleszti a naposi munka, amit akkor célszerű bevezetni, ha készség szinten ismerik a munka menetét.

Kezdetben segítségünkkel, később teljesen önállóan, öntevékenyen végeznek munka jellegű tevékenységeket. Ennek érdekében a dajkákkal megbeszéljük a naposi munka összehangolt cselekvésláncát. Alkalmoszerű ismétlődő munka a játékok helyre rakása, a csoportterem átrendezése, a folyosó és mosdó rendjének megőrzése. Ezeket együtt végezzük. Egyéni megbízatásokat adunk, (például információ közvetítése, kicsik segítése az öltözködésben, ajándékkészítés a kicsiknek, jeles napok előkészítése).

Közreműködnek a gyerekek a szoba- és kerti növények ültetésében, ápolásában, az óvodaudvar tisztán tartásában (fű gondozása, avar gyűjtése, öntözés),

Az 5-6-7-(8) éves óvodások önállóan végzik a naposi munkát. Eldöntik a munka megosztását. Ízlésesen és esztétikusan tálalnak fel ételeket (egymás kínálása). Étkezés után, szokásrendszernek megfelelően, mindent a helyére tesznek. Az alkalmoszerű munkánál soha nem alkalmazunk kényszerítő eljárásokat. Az alternatívák felkínálásával, gyakori dicséréssel, az elismerés hatásával érzük el, hogy a gyermekek szívesen vegyenek részt a munkában. Önállóan is végezhetnek a gyermekek környezetszépítő munkát.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

- az önkiszolgáló tevékenységekkel kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan, szükség szerint elvégzik
- pontosan megértve az elvárásokat, önállóan eleget tesznek az alkalomszerű megbízatásoknak
- a gyermekek szeretnek közösen dolgozni, örülnek, ha segíthetnek.
- önállóan, igényesen végzik a közösségért vállalt feladatokat, megjelenik a helyes önértékelésük, önbizalmuk.
- környezetük rendjének megőrzésére ügyelnek, segítenek annak tisztán tartásában
- értik a szelektív hulladékgyűjtés fontosságát, a szemetet rendelkezésükre bocsátott gyűjtőkben helyezik el
- a virágokat nem tépik le, meghagyják eredeti szépségükben az eredeti helyükön.
- örömmel segítenek a kisebbeknek, szeretnek meglepetést készíteni számukra,
az óvoda dolgozóinak, az óvodával kapcsolatot tartó iskolának, felnőtteknek
- télen figyelnek a madáretetők folyamatos feltöltésére.

Módszertani alapelvek:

- Biztosítsuk úgy a növények gondozásának lehetőségeit, hogy a gyermekek minél több műveletet tudjanak együtt elvégezni!
- A növények gondozását a magvetéstől a termések összegyűjtéséig a felnőttekkel együtt végezzék óvodásaink!
- Tartsuk meghatározónak, hogy a naposi munka örömmel, a közösségért végzett tevékenység legyen!
- Az életkori sajátosságokat figyelembe véve csak addig végezzék a gyermekek a munkatevékenységeket, amíg annak örömszínezete van!

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

A munka minden más területtel kapcsolatban van, megszerettetésén keresztül olyan készségek és tulajdonságok alakulnak ki, melyek pozitívan befolyásolják az önmegvalósítást, a gyermekek közösségi kapcsolatait.

V.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító

feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, a teljes gyermeki személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógusok által kezdeményezett tevékenységi **párhuzamos** tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

A tanulás elsődleges célja a gyermekek kompetenciáinak fejlesztése, tapasztalataink bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, **több** érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Mivel a gyermekek a tevékenységeik során szerzett tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, s általa fejlődnek, az óvoda a szociális és intellektuális képességek fejlődését felerősíti. Ennek elsődleges színtere: a játék és a teljes óvodai élet. A játékhoz társulnak olyan tanulási lehetőségek, mint az általunk irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, ami a gyermekek kérdéseire, válaszaira épülő ismeretszerzést is magában foglalja. A gyermekek magatartás- és viselkedéstanulási folyamatában a pedagógus a modell. A társak hatása csak később erősödik fel. Programunkban helyet kap az általunk kezdeményezett tevékenységekben megvalósuló tanulás, melyek számtalan probléma és feladatmegoldás lehetőségét adják. A játékba integrált tanulás azt jelenti, hogy folyamatos játéklehetőséget kínálunk gyermekeinknek, az általunk kezdeményezett tevékenységeket is játéknak élik meg. A tanulás nem csak a társadalmilag hasznos ismeretek elsajátítása, hanem a személyiség fejlődését és fejlesztését támogató kölcsönösség, elfogadás és elfogadottság élményének sokféle módon történő megélése.

Feladataink:

- a gyermekek tevékenységi, megismerési vágyának kielégítése
- változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása
- szokások alakítása, utánzásos minta- és modellkövetéses magatartással és viselkedéssel
- spontán játékos helyzetek kihasználása, tervezett játékokkal és tevékenységekkel felkészülés a mindennapos feladatokra
- az egyéni fejlődési, érési ütem figyelembe vétele, személyre szabott pozitív értékelés
- a részképesség- és tanulási zavaros gyermekek időben való felismerése, megfelelő szakemberhez irányítása
- a halmozottan hátrányos helyzetű, a speciális nevelési igényű gyermekekkel való fokozott törődés
- a kiemelkedő képességű gyermekek felismerése és fejlesztése

- felmerülő igény esetén a nemzeti, etnikai és a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek tanulási lehetőségeinek biztosítása.

Tevékenységek:

A tanulás lehetséges formái:

- utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- spontán játékos tapasztalatszerzés
- cselekvéses tanulás
- gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- óvodapedagógusok által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés felfedezés
- gyakorlati problémamegoldás.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyermekek érdeklődőek, bátran kérdeznek
- szívesen vesznek részt a tervezett, szervezett, kezdeményezett játékokban, tevékenységekben
- a tanuláshoz szükséges kompetenciáik koruknak megfelelően fejlettek.

Módszertani alapelvek:

- A tanulás különböző formáinak megvalósításakor építsünk a gyermekek önkéntességére, megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére!
- Vegyük figyelembe, hogy minden gyermek az önmaga lehetőségeihez képest fejlődik, ezért egyéni fejlettségüknek megfelelő differenciált feladatadással készítsük sokoldalú tevékenységeire! Értékelésünk személyre szabott, pozitív legyen!
- A tanulás mindvégig játékos jellegű maradjon!

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

A tanulás az óvodai élet minden mozzanatában jelen van.

V.9. Mérés – értékelés

Feladatunk a gyermekek folyamatos megismerése, fejlődésük nyomon követése, fejlődési körülmények biztosítása.

Minden egyes gyermekhez meg kell találnunk azokat az eszközöket, módszereket, amelyekkel biztosítani tudjuk fejlődésüket.

Az óvodai nevelés feladata:

- testi
- értelmi

- szociális
- verbális képességeik fejlesztése

Óvodánkban olyan fejlettségi szintet rögzítő mérőlapokat alkalmazunk, amelyekkel biztosítjuk a gyermekek teljes körű mérését, így értékelhetővé válik fejlődésük. Az óvodapedagógusok fejlesztési terveket készítenek, a gyermekek fejlődését írásban rögzítik.

Az óvodapedagógusok tájékoztatást készítenek a gyermekek fejlődéséről, melyekről tájékoztatja a szülőket.

Alapelveink:

- a méréseink az intézményünk sajátosságaihoz alkalmazkodnak, figyelembe veszik a gyerekek életkori sajátosságait, egyéni életútját
- a nevelőtestület egységesen értelmezi a mérés irányvonalait
- a mérések során olyan egységes eljárásokat alkalmazunk, amelyek a gyermekek megismeréséhez vezetnek
- a mérések eredményeinek a gyermekek szabad fejlődését kell elősegítenie
- a mérésnek a személyiség legfőbb komponenseit kell felölelnie
- a fejlődés folyamatos nyomon követése adja meg a fejlesztés talaját.

V. 10. Tehetséggondozás

Célja: a kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése, a tehetségígéretes elhallódásának megelőzése, az alul teljesítő gyermekekben bujkáló kiváló képességek felismerése. A tehetségígéretes gyermekek további gondozása gazdagító program keretében.

Feladataink:

- felismerni a kreatív gyermekeket
- ösztönözni, motiválni kreativitásukat
- a gyermekek segítése az önmagukra találásban
- elhallódás megelőzése
- sokoldalú, harmonikus fejlesztés
- folyamatos pedagógiai megfigyelés és a tehetség megfigyelt jeleinek rögzítése a fejlődési naplóban
- korai felismerés
- a szülők bevonása, tájékoztatása, megnyerése (tanácsadás, felvilágosítás)

Tevékenységeink:

- tehetségkeresés
- tehetséggondozás, fejlesztés:
 - személyiségfejlesztés
 - az erős oldalak egyéni fejlesztése

- egyedi segítségnyújtás a gyenge oldalak fejlesztésére
- a szülőkkel együtt kialakított együttműködés formáinak, a folyamatos információ áramoltatásnak, szemléletformálásnak körütekintő megszervezése és szabályozása
- az egyéni fejlődés jellemzőinek, a fejlődés eredményeinek közvetítése.

VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére, 6-7 éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. (A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad fejlettség szerinti iskolakezdésre.)

Az ötéves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt óvodánk nevelési célja és feladata az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése. Óvodapedagógusainknak úgy kell közvetíteni kultúránkat, hogy ezáltal az óvodás gyermek érzelmileg, erkölcsileg, szociálisan és értelmileg gazdagodjon. Ismernünk kell a módját, és vállalnunk kell azt a felelősséget, hogy úgy vezessük el a gyermekeket az iskoláig, hogy az új feladatokra felkészült, alkalmas legyen, s eközben boldog gyermekkorát megőrizhesse. Az iskolai életre való felkészültségnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak. Egyformán szükséges mindegyik a sikeres iskolai munkához.

A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek hat éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz, megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb, erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finom motorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott, érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.

A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek, érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentőségű a téri észlelés fejlettsége, a vizuális és akusztikus differenciáció, a téri tájékozottság, a térbeli mozgásfejlettség, a testséma kialakulása.) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél kialakulóban van: az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés. Meg jelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan nő a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.

A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek: érthetően, folyamatosan beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Minden szófajt, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat

használ. Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések is lehetségesek). Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.

Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakáscímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés szabályait. Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét. Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.

Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és tartalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek. Elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek **szociálisan** is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekek készen állnak az iskolai élet és a tanító elfogadására. Képesek a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör lehetővé teszi.

A szociálisan érett gyermekek: egyre több szabályhoz tudnak alkalmazkodni, késleltetni tudják szükségleteik kielégítését. Feladattudatuk kialakulóban van, ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg. Kitartásuk, munkatempójuk, önállóságuk, önfegyelmeik biztosítja sikeres tevékenységüket.

A sajátos nevelési igényű gyermekek folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érik el a fentiekben leírt fejlettségi szintet. A különleges gondozásra jogosult gyermekek óvodapedagógusainak felkészítő, felzárkóztató feladata van.

VII. GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ TEVÉKENYSÉGEINK

A gyermekvédelem célja:

Prevenció során feltárni a tényeket, okokat, melyek a gyermekek fejlődését akadályozhatják, veszélyeztetik, valamint a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések biztosítása. Védni a gyermekek születési nemének megfelelő önazonossághoz való jogát.

Óvodapedagógusaink feladata, hogy maximálisan biztosítsák a gyermekek alapvető szükségleteit, érzelmi biztonságát. Úgy szervezik az óvodai környezetet – a személyi- és tárgyi feltételrendszert - hogy az hatásrendszerével elősegítse minden gyermekünk számára az optimális fejlődési folyamatot.

Az óvodapedagógussal szemben támasztott általános elvárások közül – úgy, mint empátia, tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő, támogató attitűd, szeretetteljesség, következetesség – kiemelten fontosak.

Az óvodapedagógusaink nevelő-, fejlesztő munkájuk során mindig figyelembe veszik a gyerekek egyéni képességeit, tehetségét, fejlődési ütemét,

szociokulturális háttérét. Segítjük őket tehetségük kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetükből való felzárkóztatásban.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek nevelése során biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Célunk: a gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogainak érvényesítése. Hátránykompenzációval az esélyegyenlőség biztosítása, az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.

Feladataink:

Az óvodapedagógusok feladatai:

- a gyermekek szociális, szociokulturális háttérének megismerése
- szükség szerint környezettanulmány végzése
- hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett helyzet jelzése a gyermekvédelmi felelősnek
- a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek differenciált nevelése, fejlesztése
- a rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése a gyermekvédelmi felelősnek.

Gyermekvédelmi felelős feladatai:

- összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában
- gyermekvédelmi munkatervet készít, megjelölve a konkrét tevékenységeket a felelőssel együtt
- nyilvántartja a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekeket, feljegyzi az intézkedéseket, eredményeket. Ellenőrzi a nyilvántartásba vétel, ill. megszüntetés okait
- szükség szerint igénybe veszi a családgondozó, a védőnő segítségét.
- elősegíti az óvónők tájékozódó tevékenységét, szükség szerint családlátogatáson is rész vesz
- javaslatokat tesz a különböző segélyezési formákra, ha szükséges segít a környezettanulmány elkészítésében
- részt vesz esetmegbeszéléseken, kapcsolatot tart a Gyermekjóléti Szolgálattal, a gyermekvédelmi munka intézményszintű ellenőrzésében, értékelésében.

Az óvoda igazgatójának feladatai:

- a gyermekvédelmi tevékenységhez a feltételek biztosítása: gyermekvédelmi felelős megbízása; feladatok, kompetenciák nevelőtestületi szinten
- bizalomelvívő kapcsolat kiépítése a családokkal
- a törvények és rendeletek naprakész ismerete, a munka hozzáigazítása.

- veszélyeztetettség esetén a Gyermekjóléti Szolgálat tájékoztatása.
- étkezési kedvezmények meghatározása a törvényi jogszabályoknak és az önkormányzati rendeleteknek megfelelően, ezek dokumentálása
- óvodáztatási támogatással kapcsolatos feladatok ellátása.

Alapelveink:

- a gyermekek törvényben meghatározott jogainak érvényesítése
- a gyermek érdekében folyamatos együttműködés a szülőkkel, a szülők tudta nélkül az óvodapedagógus intézkedést ne tegyen
- a családok belső konfliktusainak állásfoglalás nélküli kezelése
- a család tiszteletben tartása, a családi nevelés erősítése és ezzel együttesen a gyermek iránti felelősség ébrentartása
- tapintatos személyes kapcsolat kialakítása azon családokkal, akik segítséget kérnek vagy láthatóan segítségre szorulnak
- Az etikai követelményeknek való megfelelés, a titoktartás érvényesítése

VIII. INTEGRÁCIÓ

Az integrációt az Alapító Okiratban megfogalmazottak szerint valósítjuk meg, mely szerint a sajátos nevelési igényű gyermekek (valamilyen területen sérült: látás, hallás, mozgás, beszéd) együttes nevelése, beilleszkedése, fejlesztése az egészségesen fejlődő társaikkal történik.

Óvodánkban teljes integráció valósul meg, vagyis a sajátos nevelési igényű gyermekek az óvodai nevelés teljes ideje alatt normál csoportban tartózkodnak. Az inkluzív pedagógiai szemlélet mindennapi nevelőmunkánk szerves része. A differenciált fejlesztés a gyermekek egyéni és életkori sajátosságaihoz, valamint személyiségéhez igazodó.

Tapasztalatunk, hogy a gyermekek elfogadják a „különbözőséget”. Az óvodapedagógusok mintája alapján beszélnek, játszanak, bánnak a tőlük valamiben különböző társaikkal.

Alapelvünk, hogy minden embert olyannak fogadjuk el, amilyen. Biztosítjuk a gyermekek emberi méltóságát, jogait, tiszteletben tartjuk egyéni különbözőségeiket. Szereteten, empátián, őszinte érdeklődésen, elfogadáson, nagyfokú tolerancián alapuló magatartást tanúsítunk.

Célunk:

Esély megteremtése az életbe való természetes beilleszkedéshez. A sajátos nevelési igényű gyermekek képességeinek optimális kibontakoztatása és harmonizálása, hogy a közösség életébe minél könnyebben beilleszkedjenek. A gyermekközösség inkluzív formálása, melynek alapja a közös élményekből fakadó szeretet.

Feladataink:***Feltételek megteremtése:***

- Az integrációhoz szükséges belső szaktudás fejlesztése, ez irányú továbbképzéseken való részvétel, kapcsolódó szakvizsgák szerzése.
- A gyermek fejlődését, fejlesztését segítő külső szakemberekkel való együttműködés kialakítása, erősítése.
- Az integrált nevelést javasló szakértői bizottság véleményének beszerzése.

A gyermekkel kapcsolatos feladatok:

Az integrációs nevelésben résztvevő gyermekek számára a társadalmi kihívásoknak, elvárásoknak megfelelően az egyéni fejlesztés biztosítása.

A szülőkkal kapcsolatos feladatok:

- Anamnézis felvétele.
- Folyamatos, segítő együttműködés, gyermekük elfogadásának segítése, bátorító nevelésre ösztönzés.
- Szülős beszoktatás lehetőségének biztosítása.
- Fejlesztési tanácsok a sajátos nevelési igényű gyermekekkel való foglalkozáshoz a fejlesztőpedagógussal együttműködve (igény szerint)

IRODALOMJEGYZÉK

- 137/1996.(VIII.28.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról
- Az óvodai nevelés országos alapprogramja
MKM. Semioc INTERPRINT Nyomda, Budapest 1996.
- K. Pereszlényi Éva – Porkolábné Balogh Katalin: Játék – mozgás-kommunikáció
- Óvodai nevelési program, Alcius 1997.
- Vágh Ottó: Óvoda és óvodapedagógia
Tankönyvkiadó, Budapest 1979.
- Bakonyi Pál: Vezetés és pedagógia
Óvodai nevelés, XXX. Évf. 3.sz. 1997. 123-126. p.
- Buda Béla: Empátia – a beleélés lélektana
Gondolat, Budapest, 1978.
- Falus Iván: A megfigyelés mint pedagógiai folyamat értékelésének módszere
Módszertani füzetek pedagógiai vezetőknek 1. sz.
Veszprém Megyei Pedagógiai Intézet, 1990.
- Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Intézet, Szolnok, 1997.
- Zsoldos Z. Julianna: Felkészült az óvoda a módszertani szabadságra?
Vekerdy Tamás és Villányi Györgyné nyilatkozata
Óvodai nevelés, 1997. 6. sz.
- Az óvodai nevelés programja
Országos Pedagógiai Intézet, Budapest, 1989.
- Bruno Bettel Heim : A mese bűvölete és a bontakozó gyermeki lélek
Gondolat Kiadó, Bp. 1988.
- Buda Béla : A közvetlen emberi kommunikáció szabályszerűségei
Tömegkommunikációs Kutatóközpont, Bp. 1988.
- Csillag Zsuzsa : Kert a környezeti nevelés szolgálatában
Módszertani füzetek 6.

- Detre Pál – Dr. Szigeti Lajos : Játékelméleti alapismeretek
Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 1990
- Zsolnai József : A pedagógia új rendszere címszavakban
Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 1996
- Forrai Katalin : Ének a bölcsődében, Ének az Óvodában
E.M.B., Bp. 1991
- Szőnyi Erzsébet : A XX. Század zenei irányzatai
Tankönyvkiadó 1986
- C. Orff : Schulwerk I. – II.
- Havas Péter : Körláncfüzetek környezeti neveléshez
ELTE, Bp. 1991
- Hermann Imre – Hermann Alice : Az első 10 év. A gyermek lelki élete
Tankönyvkiadó, Bp. 1959
- Kodály Zoltán : Ének az óvodában
Franklin Kiadó, Bp. 1941
- Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes : Gyermeklélektan
Gondolat Kiadó, Bp. 1975.
- Páli Judit: Játék, tanulás, játékos tanulás
Óvodai Nevelés, Bp. 1990/6
- Perlaki Rezsőné : A matematikai nevelés módszertana
Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 1996
- Vargáné Szabó Györgyi – Marosi Miklós :
Pedagógiai program írás – előadások 2004
- Petrás Anna : Játékkiskola
BMK Kiadó, Bp. 1991
- Rousseau : Emil vagy a nevelésről
Tankönyvkiadó, Bp. 1967
- Zsolnai József – Zsolnai László : Mi a baj a pedagógiával
Tankönyvkiadó, Bp. 1987

Szómagyarázat:

integráció: - egyes részek egyesülése egy egésszé
interkulturális: - kultúrák közötti
kommunikáció: - információk cseréje
komplex: - bonyolultan összetett
koordinálás: - egymás mellé rendelés
komfort: - kényelem
metakommunikáció: - információ továbbítása hanghordozással, arcmimikával
dramatizálás: - regény, novella, mese párbeszédes formában való előadása
szocializáció: - egyén beilleszkedése a társadalomba
empátia: - beleélés
motiváció: - a cselekvés ösztönzője, kiváltója
prevenció: - megelőzés, megelőző intézkedés
korrekció: - helyesbítés, helyreigazítás
optimális: - legkedvezőbb, a legjobbnak ígérkező
reális: - valóságos
verbális: - beszédben megnyilatkozó, hangos, nyelv útján terjedő
nonverbális: - arcmimikával történő kommunikáció
kreatív: - alkotó, újat létrehozó
higiéné: - az egészség megőrzésére irányuló tisztaság, egészségtan
kulturált: - művelt, kifinomult
attitűd: - magatartás, viselkedés
norma: - szabvány, pontosan megszabott mérték
speciális: - sajátos, jellegzetes
inkluzív: - befogadó
etnikai: - néprajzi, valamely népet jellemző
rigmus: - nép versike, tréfás mondóka
toleráns: - elnéző, türelmes
konfliktus: - összecsapás, egymásnak ellentmondó erők, érdekek harca
differentiált: - különvált, elkülönült
technika: - módszerek és eljárások összessége
vizuális: - látási érzeten alapuló, látással kapcsolatos
modell: - minta, mintadarab
harmónia: - összhang
minimális: - legalacsonyabb
integrált: - játékba beépített (óvodában)
korrigál: - javít, helyesbít
intervenció: - beavatkozás, közbelépés
pszichikus: - lelki eredetű
pszichológus: - lelki problémákkal foglalkozó orvos
logopédus: - a beszédhibák megelőzésének és javításának szakembere
konduktor: - mozgássérültekkel foglalkozó gyógytornász, gyógytárgyterapeuta
finom motorika: - szem-kéz, szem-láb mozgásának rendezettség
intellektuális: - értelmi, észbeli, szellemi
szimbolikus: - jelképes, valamit jelképező
konstruál: - alkot, létrehoz
praktikus: - gyakorlatias, élelmes
esztétikus: - tetszetős, ízléses, kellemes, festői szépségű

mikrocsoport: - kis létszámú (3-4 fős) csoport
ritmikus: - ütemes, szabályos
inspirál: - ösztönöz, készlet
kongurens: - megegyező, megfelelő
szituáció: - helyzet
metódus: - módszer, eljárás mód
mágikus: - bűvös, varázsos
kontaktus: - érintkezés, kapcsolat
improvizál: - rögtönöz
többfázisú: - több egyidejű történés meghatározott szakasza
klasszikus: - a régebbi idők szellemi alkotója
halandzsa: - kitalált, költött szójáték
novellisztikus: - novellaszerű
realisztikus: - valóságyszerű
stílusos: - valamely stílusnak megfelelő, ahhoz illő
motívum: - cselekvés mozgató tényezője-, rugója
epizód: - a történetben a főcselekményhez szorosan nem tartozó esemény
komponált: - összeállított
fogalom párok: - mint pl. : gyors-lassú, halk-hangos, kicsi-nagy...
képi plasztikai: - térbeli alkotás
kompozíció: - összetett alkotás
atmoszféra: - a környezet hangulata
spontán: - kényszer nélküli, önkéntes
fantáziavilág: - álmodozás, képzelődés, ábrándozás
gimnasztika: - testgyakorlás, torna
ingergazdag: - gondolkodásra, tevékenységre ösztönző környezet
variálás: - cserélgetés, válogatás
identitástudat: - öntudat, azonosságtudat
konkrét: - tényleges, kézzel fogható
szelektív: - szétválasztó, különválasztó
szimulál: - színlel, tettet
kompetencia: - illetékesség, jogosultság, valaminek a tudása (szakértelem)
aktivitás: - fokozott tevékenység
modellkövetés: - valamely minta követése
részképesség: - kisgyermekkorban a fejlődéshez nélkülözhetetlen képességek (pl.látás-hallás-
tapintás; szem-kéz összehangolt működése; különböző testrészek összehangolt
működése; érzékszervek egyidejű pontos működése; saját testtájak ismerete;
látott színek, formák, méretek megkülönböztetése; hangok megkülönböztetése
kritérium: - meghatározó, megkülönböztető jegy, döntő tényező
akusztikus: - hanggal kapcsolatos, hangzásbeli
szociokulturális háttér: - egy közösség életvitelének, értékrendjének, szokásainak,
hagyományainak összessége
anamnézis: - kórelőzmény

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Az intézmény Pedagógiai Programját a hatályos törvények rendelkezései alapján az óvoda nevelőtestülete 100%-os részvétellel felülvizsgálta és átdolgozta.

A fenntartó felé továbbította:

.....
Csom Istvánné óvodaigazgató

P.H.

Zalahaláp, 2025. szeptember 1.

„Kacagó” Napközi Otthonos Óvoda
és Főzőkonyha
8308 Zalahaláp, Ady Endre utca 1.

Ikt.szám:/2025

Tárgy: Pedagógiai Program felülvizsgálata

Jegyzőkönyv

Készült A „Kacagó” Napközi Otthonos Óvoda és Főzőkonyha nevelőtestületi értekezletén 2025. augusztus 25 – én.

Jelen vannak:

- Csom Istvánné óvodaigazgató
- Bartháné Kőműves Katalin óvodapedagógus
- Barka-Dancs Dominika óvodapedagógus
- Rádi Stella igazgató helyettes
- Takács Boglárka óvodapedagógus

Az intézmény Pedagógiai Programját a hatályos kormányrendelet rendelkezései alapján az intézmény nevelőtestülete előzetes tanulmányozást követően felülvizsgálta, átdolgozta.

A programban tartalmi és strukturális változtatás történt az alábbi pontokban:

- Az egészséges életmód alakítása
- Személyi feltételek
- Tárgyi feltételek
- Az óvodai élet megszervezése
- Az óvoda kapcsolatai
- Verselés mesélés
- Ének, zene, népi játék, tánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
- Tevékenységben megvalósuló tanulás

HATÁROZAT

A nevelőtestület az átdolgozott Pedagógiai Programot elfogadta.

..... Szigetvári-Rádi Stella
..... Barka-Dancs Dominika
..... Takács Boglárka
..... Bartháné Kőműves Katalin
..... Oláh-Rédei Nikoletta

Zalahaláp, 2025. augusztus 25.

Igazgatói jóváhagyó nyilatkozat

Csom Istvánné a zalahalápi „Kacagó” Napközi Otthonos Óvoda és Főzőkonyha igazgatója a nyilatkozom, hogy a nevelőtestület által 2025. augusztus 25-én átdolgozott és elfogadott Pedagógiai Programot jóváhagyom.

Zalahaláp, 2025. augusztus 25.

.....
Csom Istvánné
óvodaigazgató